СОНЦА:

Усход, захад, даўжыня дня:

Мінск	—4.36, 21.44, 17.08;
Віцебск	—4.18, 21.43, 17.25;
Магілёў	—4.26, 21.33, 17.07;
Гомель	—4.32, 21.22, 16.50;
Гродна	—4.53, 21.58, 17.05;
Брэст	—5.03, 21.49, 16.46.

МЕСЯЦ:

Поўня 15 чэрвеня.

ІМЯНІНЫ:

Вісарыёна, Ларыёна, Іона, Фёклы;
Герваза, Пратаза.

ЗВЯЗДА

19 ЧЭРВЕНЯ 1992 г.
пятніца, № 122 [21900]

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

РОЗГАЛАС

І ВАЕННЫЯ МЯНЯЮЦЬ ШЫЛЬДЫ

МІНСК (А. Кулеш). Пастановай Савета Міністраў Беларусі «Аб падрыхтоўцы афіцэрскіх кадраў для Рэспублікі Беларусь» намечана пераўтварыць Мінскае вышэйшае інжынернае зенітна-ракетнае вучылішча процілаветранай абароны ў Мінскае вышэйшае ваеннае інжынернае вучылішча.

Перад вядучай ваеннай навучальнай установай рэспублікі пастаўлена задача падрыхтоўкі малодшага афіцэрскага саставу па інжынерна-тэхнічных спецыяльнасцях для ўсіх відаў і родаў войск Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь. Амаль за 40-гадовы перыяд гісторыі ў вучылішчы створана сучасная вучэбна-матэрыяльная база, падрыхтаваны тысячы ваенных інжынераў, 25 дактароў і больш за 400 кандыдатаў навук, сфарміраваны добры прафесарска - выкладчыцкі калектыў. Аўтарытэт ваеннай ВНУ высокі нават далёка за межамі рэспублікі.

Для шырокай грамадскасці, многіх юнакоў, што здаюць у гэтыя дні выпускныя экзамены ў сярэдніх навучальных установах і мараць прысвяціць сваё жыццё высакароднай справе аховы нашай беларускай Айчыны — стаць кадравым афіцэрам, — было б цікава даведацца, што сабой уяўляе сёння вучылішча, якія перспектывы яго развіцця на будучыню.

20 чэрвеня з 11.00 упершыню ў структуры Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь у Мінскім ВВІВ будуць праводзіцца цырыманіяльныя мерапрыемствы з нагоды выпуску афіцэраў-інжынераў.

Для ўдзелу ва ўрачыстасці запрошаны прадстаўнікі вышэйшых і мясцовых органаў дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь, народныя дэпутаты, ветэраны Узброеных Сіл, свяшчэннаслужыцелі, бацькі і сваякі выпускнікоў.

Праезд ад станцыі метро «Усход» аўтобусамі № 269, 15 да прыпынку «9 км Маскоўскай шашы» (даведкі па тэлефоне 69-42-36).

Давайце жыць багата!

Як паведамлялася ўжо, 17 чэрвеня ў Гродзенскай вобласці пабываў Старшыня Вярхоўнага Савета рэспублікі Станіслаў Шушкевіч. У першай палавіне дня ён сустрэўся з работнікамі народнай адукацыі і культуры вобласці.

Другую палавіну дня С. Шушкевіч прысвяціў паездцы па вобласці. Пачалася яна з наведвання фермерскіх гаспадарак, размешчаных у неспрыяльнай па глебавых умовах Сапоцкінскай зоне. У калгасе «Чырвоны барацьбіт» кіраўнік парламента сустрэўся з фермерам Сігізмундам Валуевічам. Да цяперашняй вясны той працаваў вядучым спецыялістам адной з навуковых устаноў. І вось — рэзкі паварот у лёсе—узяўся вырошчваць на 25 гектарах бульбу. Ды не простую —элітную, галандскіх сартоў.

— Толькі б машын пабольш, —выказаў пажаданне фермер. Недахват тэхнікі, яе дарагоўля — агульная бяда такіх гаспадарак. На 25 фермераў — столькі іх цяпер у раёне—прыпадае менш дзесятка трактараў.

— Да наступнай вясны справа зменіцца да лепшага,—абяцае старшыня Гродзенскага райвыканкома Раман Алізаровіч. — Частку тэхнікі дакупім, частку выдзеляць ваенныя.

Другое па ліку «фермерскае» лета — у Мечыслава Кухты, сядзіба якога патанае ў зеляніне на ўскраіне вёскі Белічаны. «Адзеты» ў асфальт дворык, акуратны дом, такія ж пабудовы, павеці. Пад імі трактар, бульбакапалка, саджалка, якія паблісквають фарбай. А пачынаў і ён нялёгка. Затое восеню сабраў нядрэнны ўраджай з 7 гектараў і зімой быў з кармамі для 4 кароў, 7 свінняў, маладняку. Нямала мяса, малака, іншых прадуктаў з падворку прададзена дзяржаве. І хоць фермер скардзіцца на дарагоўлю, недахват сяго-таго, ён задаволены, што пачаў жыццё як бы па-новаму. Разам з гаспадыняй, дзецьмі і ўнучкамі Мечыслаў Станіслававіч запрашае гасцей пакаштаваць што-небудзь з прыпасаў, ад якіх ледзь ці не прагінаецца накрыты прама на двары стол.

Наступная сустрэча: з фермерам Эдуардам Генечкам з калгаса «Беларусь». У яго гаспадарцы, якой таксама другі год, — 6 гектараў зямлі, многа жыўнасці.

У калгасе «Кастрычнік» С. Шушкевіч агледзеў свінакомплекс, каўбасны цэх, цяпліцу для вырошчвання агароднiны, аранжарэю, будуемае прама пасярэдзіне вялікага маладога саду фруктасховішча на 2.300 тон, сумеснае беларуска-аўстрыйскае прадпрыемства па вырабу цукерак. На пытанне, за якія сродкі ўсё гэта пабудавана, старшыня калгаса Віктар Крамко адказаў, што інвалюту атрымліваюць за пастаўкі ласункаў, пародзістых коней. На закупку толькі каўбаснага цэха выдаткавана 22 тысячы долараў.

— З такога калгаса наўрад ці хто захоча выйсці, — сказаў С. Шушкевіч у гутарцы з журналістамі. — Аднак і фермерскія гаспадаркі— у гэтым сёння мы таксама пераканаліся— не лыкам шытыя. У спалучэнні розных форм уласнасці — будучыня нашай вёскі.

У завяршэнне паездкі Старшыня Вярхоўнага Савета пазнаёміўся з работай буйнога цэха сантэхнічнага абсталявання — філіяла міжкалгаснага цэментнага завода ў Ваўкавыскім раёне. З мясцовай сыравіны тут выпускаюць ванны, ракавіны і іншыя дэфіцытныя вырабы для 9 тысяч кватэр у год. Абсталяванне коштам 600 тысяч долараў, заробленых завадчанамі, закуплена ў амерыканскай фірмы «Грубер» і акупіцца менш чым за год.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ, кар. БЕЛТА.

НЕБЯСПЕЧНЫ ЎМЕЛЕЦ

ЖЛОБІН. Хоць у нашай рэспубліцы агульнапалітычная сітуацыя не абвастрылася да такой ступені, як у некаторых іншых краінах СНД, але, аказваецца, і тут хто-ніхто ўзбройваецца. Так, рабочы сталеплавільнага цэха Беларускага металургічнага завода М. вырабіў два пісталеты. Адзін — сістэмы «наган», другі — «Макарава». Яны баяздольныя і прыгодныя для стральбы з будаўнічых патронаў. Падумаўшы, рабочы добраахвотна здаў гэтую зброю ў міліцыю.

Можна было б толькі парадавацца за ўмельца: своечасова прыняў правільнае рашэнне. Але ж непакоіць іншае. Пісталеты былі выраблены на заводзе, на рабочым месцы. Калі на прадпрыемстве такая бесканттрольнасць, дык дзе гарантыя таго, што тут не могуць вырабіць, скажам, кулямёт і вынесці яго па частках за прахадную?

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб назначэнні СЯНЬКО У. Л. Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Польшча і прысваенні яму дыпламатычнага рангу Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла

1. Назначыць Сянько Уладзіміра Лявонавіча Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Польшча.
2. Прысвоіць Сянько Уладзіміру Лявонавічу дыпламатычны ранг Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

3 чэрвеня 1992 г. г. Мінск.

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб назначэнні САДОЎСКАГА П. В. Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Федэратыўнай Рэспубліцы Германія і прысваенні яму дыпламатычнага рангу Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла

1. Назначыць Садоўскага Пятра Вікенцевіча Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Федэратыўнай Рэспубліцы Германія.
2. Прысвоіць Садоўскаму Пятру Вікенцевічу дыпламатычны ранг Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

3 чэрвеня 1992 г. г. Мінск.

НАШ КАМЕНТАРЫЙ

А «КАРЗІНКА»— НА ЖАЛЬ, НЕ АБРУС-САМАБОР...

Аднак уедлівасць нашага чыноўнага люду іншы раз проста ашаламляльная! Гэта ж трэба так падлічыць (на якім камп'ютэры?), вызначыць, што жанчыне-пенсіянерцы, згодна з мінімальным месячным спажывецкім бюджэтам (гл. пастанову Дзяржкампрацы рэспублікі ва ўчарашніх газетах), трэба для жыцця на адзін рубель менш (усяго), чым мужчыну-пенсіянеру! Нагадаю адпаведныя спажывецкія бюджэты: для жанчыны-пенсіянеркі — 1.103 рублі, мужчыны-пенсіянера — 1.104. Выходзіць, рубель мужчыну-пенсіянеру на піва? Але чаму толькі мужчыну? Яўная дыскрымінацыя! Зрэшты, за гэты рубель нават і куфля з-пад піва не дадуць панюхаць, ды яно, напэўна, і не ўваходзіць у асартымент «спажывецкай карзінкі» — не дараслі дастаткам. Хіба на запалкі? Якраз. Калі прытрымлівацца талонна-цыгарэтнай дыеты, на месяц можа хапіць... Навуковасць на мяжы фантастыкі!..

Сумна робіцца, калі знаёмішся з гэтымі лічбамі. Сумна ў першую чаргу ад нашай беднасці, але тут хоць разумееш: так ужо гаспадарым, так выкарыстоўваем тое, што маем. А яшчэ больш сумна ад гэткай навукападобнасці, падобных падлікаў з дакладнасцю да абсурднага! Ну хіба не зразумела, што тут якраз не той выпадак, калі трэба вылічваць з дакладнасцю да кожнага праглынутага кавалачка хлеба? Няхай нават не асобна ўзятай, а абстрактнай, сярэднестатыстычнай жанчынай. Вось лепш бы з такой жа абсалютнай дакладнасцю падлічыць, колькі бяздумна трацім, выкідваем, закопваем... Шкада тых сіл, якія затрачаны на вылічэнне гэтага адзінага «пераважнага» рубля для муж-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ЧАЭС-ІНФАРМ

Паведамляе аддзел знешніх сувязей Чарнобыльскай АЭС

Інфармацыя на 8 гадзін раніцы 18 чэрвеня. На першым энергаблоку ў асноўным завершаны планавы капітальны рамонт. Блок у чаканні настройкі запорна-рэгулюючых клапанаў. Другі энергаблок у рэжыме вываду з эксплуатацыі. Трэці — на планавым капітальным рамонце. Стан канструкцый аб'ектаў укрыцця адпавядае нормам, устаноўленым пры яго будаўніцтве. Парушэнняў радыяцыйнага стану, межаў і нормаў бяспечнай эксплуатацыі няма.

Беларускі рубель адчувае сябе нядрэнна

«Фанцікі», «звярыныя», «зайчыкі» — як толькі не называе народ разліковыя білеты Нацыянальнага банка Беларусі! У прэсе час ад часу з'яўляюцца карыкатуры: рабочы ў спяцоўцы стаіць ля касы і трымае зайца за вушы (трэба думаць — выдалі зарплату). Альбо ў магазіне ашаломленаму пакупніку даюць рэшту даўгавухім звяркам. Малюнкі добразычлівыя, але ўсяляк падкрэсліваюць несур'ёзнасць новаўвядзення.

А як на самай справе? Ці сур'ёзна працуюць у эканоміцы рэспублікі новыя «грошы»? З моманту іх з'ўлення прайшоў амаль месяц, і ўжо можна гаварыць пра нейкія вынікі.

Каб праясніць гэтае пытанне, карэспандэнт «Звязды» звярнуўся да начальніка ўпраўлення арганізацыі грашовага абарачэння Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь Тамары КАРЖАНЕЎСКАЙ.

— Вынікі толькі станоўчыя. Пры хранічнай нястачы рублёў людзі атрымліваюць зарплату, пенсіі, вядуцца наяўныя разлікі. Разліковыя білеты ў значнай ступені знялі сацыяльную напружанасць, выкліканую недахватам рублёў у абарачэнні. У выручцы гандлю доля разліковых білетаў на сёння дасягнула 30 працэнтаў.

— Ці ўсе без выключэння гандлёвыя прадпрыемствы на тэрыторыі рэспублікі абавязаны прымаць разліковыя білеты? Я пытаюся пра гэта, бо сустракаюцца выпадкі, калі гэта рабіць адмаўляюцца, спасылаючыся на неабходнасць наступных разлікаў у наяўных грашах з партнёрамі за межамі Беларусі.

— Разліковыя білеты павінны прымаць усе. Ды, зрэшты, так яно ўжо і ёсць—іх бяруць нават на рынках. Выпадкаў, адмовы ўсё менш. Мы збіраліся спачатку ўводзіць нейкія штрафныя санкцыі за дыскрымінацыю білетаў, але ўбачылі, што яны непатрэбныя—усё ідзе нармальна.

— Ходзяць упартыя чуткі, быццам 1 ліпеня з'явіцца пералік тавараў, якія можна будзе набыць выключна за нашых «зайцаў».

— Размовы пра гэта ва ўрадзе вяліся, але такі спіс так і не быў распрацаваны, і ці будзе — пакуль невядома.

— Калі разліковыя білеты выконваюць усе функцыі нармальных грошай, яны павінны абменьвацца на валюту. Ці можна ў якой-небудзь з абменных кантор купіць на іх, скажам, долары?

— Можна, чаму не.

— Пад час увядзення ў абарачэнне разліковых білетаў паведамлялася, што іх можна класці ў Ашчадны банк. Але на асобныя рахункі. Чаму на асобныя? Гэта, пагадзіцеся, насцярожвае.

— Можна мець і адзін рахунак — агульны. Праўда, банкаўскім работнікам усё роўна прыйдзецца падлічваць асобна рублі і білеты(а як інакш?). А пакласці рублі і зняць білеты і наадварот можна.

— Гэты маштаб — 1:10 быў абраны, каб адразу паставіць білет над рублём?

— Зусім не. Проста папера таксама грошай каштуе, і яе варта эканоміць. А лёсы рубля і разліковага білета ў адзінай рублёвай зоне ўзаемазвязаныя. Пакуль трымаецца рубель, добра сябе адчувае і наш білет.

— Рублёў не хапае па-ранейшаму. Ці не адчуваеце вы ўжо дэфіцыту «зайцаў»?

— Пакуль усё нармальна. Фабрыка, якая іх друкуе, укладваецца ў графік.

— Што ж, здароўя нашаму «зайцу»!

Аляксандр БЯРСУДСКІ.

РАДЫЁ ФАКТ

Беларусь і Украіна першымі з дзяржаў Садружнасці пачалі рэалізацыю падпісанага ў Ташкенце пагаднення аб узаемных фінансавых разліках паміж краінамі—членамі СНД. У рэспубліку павінна паступіць каля дзесяці мільярдаў рублёў — прыблізна такую суму складае доўг украінскіх прадпрыемстваў. Аднак, як адзначыў галоўны банкір рэспублікі, Старшыня праўлення Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч, паранейшаму пад сумненнем знаходзяцца ўзаемныя разлікі з іншымі рэспублікамі.

***

У трэцім квартале гэтага года мяркуецца надрукаваць ад 800 мільярдаў да аднаго трыльёна наяўных грошай, паведаміў адзін з кіраўнікоў Цэнтральнага банка Расіі Аляксандр Зінчанка. Нягледзячы на нарошчванне выпуску, наяўных грошай катастрафічна не хапае. На сённяшні дзень іх недахват дасягнуў 150 мільярдаў рублёў. Сітуацыя з наяўнасцю магчыма некалькі палепшыцца ў жніўні, калі будзе наладжаны выпуск пяцітысячных купюр. Не выключаны выпуск у абарот 25-тысячных і 50-тысячных залатых манет.

***

«Цэны прыведзены ў адпаведнасць з дагаворам з Расіяй»,—так пракаменціраваў апошняе павышэнне розпічных цэн на нафтапрадукты і газ дырэктар Дэпартамента цэн Рэспублікі Беларусь Уладзімір Міхасёў. Ён адзначыў, што сёння ўзровень цэн у нашай рэспубліцы, скажам, на бензін, ніжэйшы, чым нават у Расіі. І значна ніжэйшы, чым у краінах Балтыі. Тое ж датычыць і мазуту, асноўнага паліва для электрастанцый.

***

20-га чэрвеня па ініцыятыве беларускай сялянскай партыі ў Мінску склікаецца другі рэспубліканскі з'езд беззямельных. Старшыня партыі Яўген Лугін у інтэрв'ю карэспандэнту «Радыёфакта» сказаў, што на з'ездзе будзе разгледжана ажыццяўленне зямельнай рэформы, якая пакуль што ў Беларусі буксуе. Сялянская партыя мае намер разам з іншымі партыямі падрыхтаваць заяву на адрас Вярхоўнага Савета па хутчэйшаму вырашэнню гэтага пытання.

***

У Мінску праходзіць кансультацыйная сустрэча, у якой прымаюць удзел замежныя прадстаўнікі і ваенныя эксперты НАТО. Мэта сустрэчы — азнаямленне з рэспубліканскай канцэпцыяй бяспекі, перспектывы развіцця прамых узаемаадносін Беларусі з НАТО.

***

Да 600 аўтамабіляў праходзіць зараз штодзённа праз КПП «Брузгі» каля Гродна. Праезд да гэтага часу адкрыты толькі для службовых аўтамабіляў. З 1-га ліпеня тут будуць кругласутачна прапускаць і грузавыя аўтамабілі. Новы КПП у Берастаўіцы пакуль гатовы толькі на 90 працэнтаў.

***

Зацверджаны сумы ўзнагарод пераможцам Алімпійскіх гульняў, чэмпіянатаў свету і Еўропы, а таксама іх трэнерам. Так, за першае месца на Алімпійскіх гульнях беларускі спартсмен атрымае 100 тысяч рублёў. А прызёры—адпаведна 70 і 60 тысяч. Чэмпіёнаў свету чакаюць 70 тысяч, а чэмпіёнаў Еўропы—50 тысяч рублёў. Трэнеры атрымаюць такія ж сумы, што і пераможцы ці прызёры спаборніцтваў.

Эканомім на харчаванні...

Відавочныя прыкметы харчовага крызісу мы назіраем ужо некалькі гадоў: тыя ці іншыя прадукты — ад мяса і садавіны да хлеба і солі — перыядычна знікаюць з паліц магазінаў. Цяпер жа, з другога боку, пасля лібералізацыі цэн да старых праблем дабавілася новая: некаторыя віды прадуктаў сталі проста не па кішэні значнай частцы насельніцтва.

Некалькі парад па харчаванню ва ўмовах перманентнага харчовага крызісу дае загадчык лабараторыі Інстытута харчавання Генадзь БОНДАРАЎ.

Існуе некалькі хітрасцей, якія даюць магчымасць перажыць харчовы крызіс з мінімальнымі стратамі для здароўя. У рацыёне павінны прысутнічаць усе харчовыя групы, аднак унутры іх прадукты можна замяняць адзін адным. Не заўсёды больш каштоўныя ў харчовых адносінах прадукты каштуюць даражэй, і наадварот.

І гэтым можна цудоўна карыстацца пры складанні рацыёну.

Напрыклад, навошта купляць вараную каўбасу, гэтыя ж грошы лепш аддаць на птушку: за тую ж суму вы атрымаеце значна больш пажыўных рэчываў.

Купляйце не далікатэсныя, а сыравінныя прадукты: мяса, малако, крупы. Усю іх перапрацоўку трэба перанесці на ўласную кухню. Гэта зойме больш часу, затое абыдзецца значна танней.

Чалавек можа атрымаць усе неабходныя яму вітаміны і мінеральныя элементы з пяці прадуктаў раслiннага паходжання: бульбы, капусты, морквы, буракоў і цыбулі. Самай некарыснай агароднінай з пункту гледжання пажыўнасці з'яўляюцца агуркі — 98 працэнтаў вады і ўсяго 2 працэнты сухіх рэчываў.

Наогул аб праблеме вітамінаў у сваім рацыёне лепш паклапаціцца летам.

Напрыклад, вітамінам С можна забяспечыць сябе на ўвесь год, калі своечасова назапасіць ягады, перацёртыя і засыпаныя цукрам.

Найбольш дарагая частка харчовай спажывецкай карзіны — мяса і мясапрадукты. Скарачэнне свайго меню многім прыходзіцца пачынаць менавіта з іх... Купляйце гарох, сою, бабы. Бялкі бабовых па сваёй структуры вельмі блізкія да бялкоў жывёльнага паходжання. Імі можна замяніць прыкладна пятую частку мяснога рацыёну.

А як выжыць, калі грошай не хапае ўжо амаль ні на што? Аснову рацыёну ў гэтым выпадку павінен складаць хлеб. У дзень яго трэба з'ядаць роўна кілаграм — гэта будзе 2.200 кілакалорый, 80 грамаў расліннага бялку і 680 грамаў вугляводаў. Потым не паленуйцеся пастаяць у чарзе — да хлеба трэба набыць паўтара літра малака. Гэта дасць вам яшчэ 900 кілакалорый і сутачную норму жывёльных бялкоў. Тлушч у неабходнай колькасці знаходзіцца ў 15—20 грамах маргарыну.

Звычайна цяжэй за ўсё забяспечыць сябе вітамінамі. Але для гэтага зусім не абавязкова ісці на рынак. Зайдзіце ў бліжэйшую аптэку і купіце ўпакоўку ундэвіту — 1—2 таблеткі забяспечаць сутачную патрэбнасць у вітамінах. Калі яго няма, добра і гексавіт. Такі рацыён дасць магчымасць пратрымацца да наступнай зарплаты.

Аднак злоўжываць ім не варта. Чалавеку працаздольнага ўзросту, не занятаму цяжкай фізічнай працай, у суткі патрабуецца 2.800—3.000 кілакалорый, ніжэй за ўзровень у 1.500 кілакалорый пачынаецца галаданне з незваротнымі фізіялагічнымі змяненнямі.

Таму эканоміць лепш усё ж на чым-небудзь іншым.

Андрэй БАЙДУЖЫ, «Независимая газета».

У доме будзе цяплей

У разгары лета. Самы час падумаць пра рамонт кватэры. Сёння мы раскажам аб тым, як абліцаваць звычайнай керамічнай пліткай печ або грубку. Акрамя таго, што яна набудзе пры гэтым прывабны і багаты выгляд, у пакоі будзе цяплей: печ у абліцоўцы даўжэй трымае цяпло, а гэта амаль на трэць памяншае патрэбную колькасць паліва.

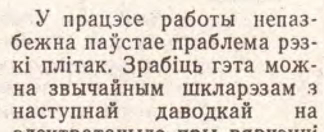
Тэхналагічны працэс абліцоўкі не вельмі складаны— зрабіць гэта зможа любы чалавек, які хоць бы раз трымаў у руках шпатэль і малаток.

Перш за ўсё здымаецца тынкоўка і агаляецца цагляная кладка. Затым на печы манціруецца арматура —яна ўяўляе сабой забітыя між цаглінамі штыры (укарочаныя да 60 мм цвікі з зыходнай даўжынёй 100 мм, завостраныя ў выглядзе іголкі на працягу 200 мм, гл. малюнак), аплеценыя мяккім стальным дротам таўшчынёй 1 мм такім чынам, каб утварылася свайго роду сетка.

Затым рыхтуецца раствор. Для яго патрэбен цэмент маркі 500 (1 частка), пясок (1 частка) і соль. Пасля замешвання раствору (цэменту, пяску і вады) у яго дабаўляецца кухонная соль з разліку 1 кг на вядро раствору. Па гушчыні раствор павінен быць як смятана.

Падрыхтаваны раствор наносіцца на тыльны бок пліткі, каб утварылася свайго роду піраміда (гл. малюнак), пасля чаго плітка прыціскаецца да паверхні печы з разлікам, каб таўшчыня слоя раствору наміж пліткай і цаглінай складала 15—20 мм.

У працэсе работы непазбежна паўстае праблема рэзкі плітак. Зрабіць гэта можна звычайным шкларэзам з наступнай даводкай на электратачыле пры вярчэнні наждачнага дыска з частатой 4.500—5.000 аб/мін. Улічыце таксама, што плітка, прызначаная для абліцоўкі, павінна быць вымачана ў вадзе і вытрымлівацца ў ёй у час работы.

ВАША ЗДАРОЎЕ

Парушэнне цеплаабмену

Многім людзям, не толькі хворым, але і здаровым, знаёмыя непрыемныя адчуванні холаду ў руках, нагах. Гэта звязана з парушэннем цеплаабмену ў вашым арганізме. Нескладаныя працэдуры, якія выконваюцца ў хатніх умовах, дапамогуць вам пазбавіцца ад такога роду дыскамфорту.

Перш за ўсё трэба спыніцца на звычайнай праграме мерапрыемстваў, накіраваных на падтрыманне цеплаабмену ў найбольш частых выпадках яго парушэння, а менавіта: пры паніжаным балансе цяпла ў выніку звычайнага пераахаладжэння ног і рук.

Падтрымлівайце нармальную тэмпературу памяшкання;

асабліва пазбягайце ступаць па халоднай падлозе (выкарыстоўвайце цеплапаглынаючае пакрыццё: дываны, маленькія дыванкі для ног, а таксама ўцепленыя абутак і лямцавыя хатнія тапачкі);

выкарыстоўвайце цёплую, але порыстую ніжнюю бялізну, асабліва панчохі, пасцельная бялізна таксама павінна «дыхаць»;

калі адначасова з ахаладжэннем ногі моцна пацеюць, мяняйце на працягу дня панчохі, а таксама выкарыстоўвайце пры неабходнасці вусцілкі, здольныя ўбіраць вільгаць;

ранішні туалет павінен быць такі: сухі масаж шчоткай (уключаючы спіну), потым кантрасны душ, моцна расцерціся сухім ручніком ці кантраснае расціранне вільготнымі шчоткамі, затым — сухім ручніком. Халоднае апалосканне твару з моцным расціраннем ці халодныя абліванні твару. Такое ўздзеянне раздражняльнікамі на твар і спіну вельмі важнае, паколькі тут сканцэнтраваны нервовыя канчаткі, узбуджэнне якіх выклікае хімічнае цеплаўтварэнне;

пры вельмі моцным ахаладжэнні ног лепш за ўсё прымяніць нажную ванну з паступовым павышэннем тэмпературы вады на працягу 20 мін.;

калі не ўдаецца захаваць цяпло на вуліцы, можна пакласці ў кішэнь паліто невялікую грэлку;

пры неабходнасці класці грэлку ў ногі на ноч;

імкніцеся больш рухацца (штодзённая хадзьба мінімум 2—3 км, паходы).

выкарыстоўвайце масажныя ролікі для ног, напрыклад, седзячы перад тэлевізарам;

на час падарожжа майце ў сваім багажы шарсцяныя рэчы і гумавую грэлку;

у цёплы час года ў канцы тыдня імкніцеся выязджаць на прыроду. Вельмі карысныя паходы, пры выпадку— паветраныя ванны і хадзьба басанож. Калі дазваляюць вашы фізічныя даныя і сістэма кровазвароту, можна павысіць нагрузку ў канцы тыдня шляхам уключэння практыкаванняў на развіццё трываласці.

Для пажылых людзей і хворых шкодныя не толькі агульнае, але і мясцовыя пераахаладжэнні арганізма, асабліва ног, каленяў. Яны патрабуюць пільнай увагі: накладвайце грэлку з вільготным ухутваннем, зрабіце сабе шарсцяныя ці футравыя накаленнікі.

Вёска загула. Усе захацелі зямлі

ПРЫВАТНАЕ ЎЛАДАННЕ ПА-НАШАМУ

Па Эміліі Іванаўне Азёмшы, няхай яна прабачыць, вывучаю новую гісторыю і тэндэнцыі развіцця аграрнага пытання на Беларусі. Вялікае, як гаворыцца, бачыцца ў малым. Не трэба перціся ў глухамань, распытваць дзесяткі і сотні людзей — дастаткова ад'ехаць ад Мінска на пару дзесяткаў кіламетраў і пагутарыць з Эміліяй Іванаўнай. Ёй, дарэчы, былі прысвечаны два артыкулы ў «Звяздзе» («Чорны пераздзел», 1990 г. і «Чорны пераздзел-II», 1991 г.).

Не так даўно з Сёмкава Гарадка (там жыве Эмілія Іванаўна) прагучаў сігнал трывогі: прыязджай. Так. Значыць, гісторыя заклала новы віраж. Я не памыліўся. Тое, што год-два назад лунала ў паветры, пачало выкрышталізоўвацца і набываць матэрыяльную форму.

Леташні год быў для Азёмшаў адметным, можна сказаць, гістарычным. Яны атрымалі на рукі папку вішнёвага колеру з такімі залатымі літарамі на вокладцы: «Дзяржаўны акт на права карыстання зямлёй». За нумарам 013157. Там, унутры, прыгожым шрыфтам набрана: «Зямля прадастаўлена для вядзення сялянскай (фермерскай) гаспадаркі ў пажыццёвае спадчыннае валоданне рашэннем Мінскага райвыканкома ад 19 чэрвеня 1991 г. № 8». І подпіс — «Старшыня Ф. С. Чарнушэвіч».

Такім чынам, роўна год, як Азёмшы валодаюць маёнткам не маёнткам, а сваёй зямлёй. Яна — іх. Не саўгаса «Азёрны», не рай- і не сельвыканкома, а грамадзян Азёмшаў. Прыватныя ўладанні — праезд і праход забаронены.

Скажам, калі сусед нацэліцца на крапіву з гэтай зямлі, то Эмілія Іванаўна вельмі проста можа яго пагнаць. А будзе «выступаць» — і ў суд звернецца. І суд, адпаведна з апошнім павевам, прыме яе бок. Ну, гэта, канешне, проста развагі. З дазволу Эміліі Іванаўны крапіву рвуць. Праўда, вось агароджу вакол участка ламаюць ужо самастойна. Так-так, ламалі, калі «Акта» яшчэ не было, ламаюць гэтак жа ўдарна і ўпарта зараз, калі ён ужо ёсць. Я не разумею, цяпер чаму?

— А што тут разумець? — гаворыць Эмілія Іванаўна.

Сапраўды, што тут разумець?

Яна першая пачала «ваяваць» за зямлю і волю, першая дабілася некаторых поспехаў. Яна першая атрымала такі пажаданы дакумент вішнёвага колеру. На абодвух этапах барацьбы, як мы бачым, ёсць прадмет для зайздрасці: чаму гэта Азёмша ўсюды лезе?

А трэба сказаць, Сёмкаў Гарадок пакрысе агароджваецца! І сцяжынка ля могілак, па якой я ў мінулыя гады кіраваўся да Эміліі Іванаўны, — ужо не сцяжынка, а чыйсці ўчастак. Не пройдзеш — металічная сетка.

Мясцовай уладай вырашана — кожнаму да 1 гектара. Участкі раздадзены, народ чакае землеўпарадчыка, каб хутчэй усю гэтую справу ўзаконіць. А ў таго работы хапае — уся Беларусь узялася перамяраць і наразаць зямлю нанава. Ну хоць ты што гавары і думай, а гісторыя развіваецца-такі па спіралі. Па маіх прыкідках, мы зараз недзе ў чэрвені 1917 года. А мо і ў снежні. Не, хутчэй у чэрвені.

Так што дакументаў пакуль няма, а гэтая Азёмша зноў усіх пераплюнула. Ну што з ёй пасля гэтага рабіць? Падбіць карове вымя, каб тыдзень крывёй даілася? Павырываць слупы агароджы? Перагарадзіць дарогу на поле? «Стукнуць» у выканком? Нарэшце, проста прыйсці і пасварыцца, абкласці смачным, з душы ідучым матам? Толькі так, толькі так, паважаныя...

Самае мне незразумелае: Эмілія Іванаўна на суседзяў не крыўдуе. Яна іх трымае за няшчасных, пакрыўджаных Сістэмай, за «саўкоў», карацей кажучы. Іх трэба шкадаваць, разумець, суцяшаць. А па галовах біць — дык іх усё жыццё білі, лішняе не дапаможа. У Эміліі Іванаўны нават такая думка з'явілася: прасіць дапамогі ў царквы. Каб, значыць, яна нястомна тлумачыла людзям — у звяроў вы заўсёды паспееце ператварыцца, будзьце людзьмі. Ну што ж, арыгінальна, сумненні, праўда, узнікаюць наконт дзейснасці. Царква яна і ёсць царква, а мая зямля — мая. Свая кашуля, яна, ведаеце, да свайго цела ўсё ж бліжэй.

А народ заварушыўся ўсур'ёз. Сёлета няма дурняў развазваць: добра гэта ці не — мець сваю зямлю. Пытанне перавездена ў практычную плоскасць: як яе атрымаць наогул.

То тут, то там арганізуюцца «кумпанствы» па куплі каня. Само сабой зразумела — і плугоў з баронамі. Конь, трэба сказаць, падняўся ў цане: паводле недакладных даных, 9—12 тысяч зараз каштуе. Добрая карова каштуе 25—30 тысяч. (Дарэчы, таксама недакладна, — цэны мяняюцца хутка).

Ветурач даслаў у рэдакцыю артыкул: гіне конегадоўля. Не думаю, што гіне, хутчэй, трэба чакаць яе росквіту. Знойдуцца і людзі, і грошы, бо ёсць попыт. А трактар дарагі. На змену «жалезнаму коніку» ідзе жывы — жыццё поўнае парадоксаў.

Такім чынам, будучыя перспектывы абнадзейваюць, чаго нельга сказаць аб дні сённяшнім. У вёсцы ўсё па-ранейшаму вырашаецца з дапамогай бутэлькі. І лаяльнасці да мясцовай улады. Старшыні сельсавета, брыгадзіра і загадчыцы магазіна. Якім бы рэвалюцыйным вынікам ні скончылася чарговае пасяджэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета па зямельных пытаннях, рэформа залежала і залежыць ад гэтых траіх, ну яшчэ, само сабой, старшыні калгаса...

МЫ ДОЎГА ЗАПРАГАЛІ

Калі сям'я Людмілы Аляксееўны Лазукі пераехала ў 1953 годзе ў Валгаградскую вобласць (былі на тое свае прычыны), то старшыня мясцовага калгаса прынёс ім вядро малака і вялізны бохан пшанічнага хлеба. На наступны дзень далі хату. У 1972 годзе вярнуліся дадому, маці захацела памерці тут. Мужу далі пабіты ржавы трактар, а з домам нічога не выйшла: на яго пайшлі ўсе зберажэнні, і, калі б не своечасова купленая карова, не ведалі б, як пражыць зіму.

Людміла Аляксееўна папрасілася ў жывёлаводы, тут у яе ўсё атрымлівалася. Саўгаснае начальства ўпёрлася рогам: толькі ў паляводы. Кансенсусу знойдзена не было, і жанчына да пенсіі ў саўгасе не працавала. Хто ведаў, што здарыцца перабудова і справа дойдзе да перадзелу зямлі? Людміла Аляксееўна не ведала і атрымала толькі 60 сотак, у той час як суседзі — да гектара. Крыўдна.

Аграном на яе шматлікія заявы накладваў адну рэзалюцыю: «Ніводнай лішняй соткі не дам». Між іншым, стаж, прычым зароблены ў сельскай гаспадарцы, у Лазукі ёсць. Што з таго? Што з таго, што кожны год яна здавала па паўтоны мяса? Каня ёй брыгадзір усё роўна не даў: «Калі свае адсеюцца, тады дам». А чыя яна? 20 сотак прыйшлося «араць» рыдлёўкай.

Уласна кажучы, «злачынства» Людмілы Аляксееўны не такое ўжо вялікае. Сэнс тут у другім — паказаць «хто ёсць хто» ў Сёмкавым Гарадку. Улада трымаецца на таямнічасці і страху. Таму нельга ўпусціць магчымасці іх выклікаць.

Можна сказаць і так: улада зараз — гэта зямля. Хто ёй распараджаецца, той і ўлада. Так што не магу пагадзіцца з Эміліяй Іванаўнай, якая сцвярджае, што мясцовая ўлада ўсё пусціла на самацёк. Якраз наадварот. Тут усё на кантролі і ўсё прадумана. І калі не жадаюць абараніць Азёмшу ці даць Лазукам гектар замест 60 сотак, то гэта так і задумана. І святая царква тут не дапаможа. Мо толькі пракурор, прызначэнне якога — нагляд за законнасцю, у тым ліку пры размеркаванні зямлі. Вось тут сапраўды справу на самацёк пускаць не трэба.

Так што ўсё канцэнтруецца вакол тых, хто ставіць подпісы пад дакументамі ці размяркоўвае, як, скажам, мясцовая прадаўшчыца Сеніна Марыя Васільеўна.

На Марыі Васільеўне зямельная рэформа заканчваецца, бо яна можа адкрыць магазін, а можа і не, можа прадаць крупы для курэй, а можа і не прадаць. Гледзячы які настрой будзе. На яе скардзіліся нават Станіславу Станіслававічу Шушкевічу. Ну і што? На ўсе ўшчуванні Марыя Васільеўна адказвае проста: «А гэтыя сукі няхай пішуць. Нічога ў мяне не атрымаюць». Магу падпісацца пад гэтым: не, не атрымаюць. Таму што Марыя Васільеўна на сваім месцы мае нават большую ўладу, чым Станіслаў Станіслававіч на сваім.

Цікавую рэч мне расказалі ў Сёмкавым Гарадку. Наконт магазіна напісалі ў сельсавет, маўляў, прышліце камісію. Не прыслалі. Што рабіць? Улады няма? Лічыце, што няма, адказалі ў Савеце. І былі блізкія да ісціны...

Людміле Аляксееўне зямля наогул і не трэба. Ну так, для жывёлы. Зямля, упэўнена яна, спатрэбіцца сыну. Ён вучыцца ў вучылішчы, днямі пойдзе служыць у беларускае войска. Калі прыйдзе, развaжае жанчына, зямлю раздзеляць. І хто ён будзе, сельскі чалавек без зямлі? Парабак? Так што планы вось такія. Далёка скіраваныя.

Махіна зрушыла з месца, яе ўжо не спыніш.
Мы доўга запрагалі. Як хутка будзем ехаць?

Тут свае законы развіцця. Немінуча з агульнай масы землеўладальнікаў вылучацца найбольш здольныя, якія гектарам не абыдуцца. Калі іх колькасць дасягне крытычнай масы, пачнецца асноўны, канчатковы падзел, створыцца рынак зямлі. Ну, а што цяперашнія фермеры? А нічога. Пра іх можна сказаць толькі дзве рэчы: свой час яны некалькі апярэдзілі, але стартавыя магчымасці на будучае сабе забяспечылі.

Як бы ні было, а вёску ў бліжэйшы час чакаюць сур'ёзныя выпрабаванні. Нічога не хачу сказаць супраць астатняй народнай гаспадаркі, але ўсю рэформу эканомікі ў цэлым вызначыць поспех ці няпоспех рэформы зямельнай.

Сяргей ШАЎЦОЎ.

СЯМ'Я: ТЭРА ІНКОГНІТА, ці Як пераадолець крызіс

(Заканчэнне. Пачатак у № 121).

Мы яшчэ назавём не адну прычыну зніжэння дзетароднай функцыі сям'і. Галоўная ж з іх відавочная: непасільная загружанасць жанчыны на вытворчасці. Яно і зразумела. Змораная, зацюканая на рабоце жанчына нараджаць не хоча. У выніку нараджальнасць катастрафічна падае. З 1981 года яна знізілася па рэспубліцы амаль на 15 працэнтаў, а ў Гомельскай вобласці — на 19, у Магілёўскай — на 17, Віцебскай — на 16 працэнтаў. І менавіта тут катастрафічна «старэюць» вёскі, хранічны дэфіцыт на маладыя рабочыя рукі на вытворчасці. Вось і варта падумаць, што выгадней: безагляднае ўцягненне ўсіх жанчын у вытворчасць пад фальшывым сцягам «роўнасці полаў» ці ўсё ж памяркоўная, але дастойна аплачваемая праца для прадстаўніц «слабага» полу з тым, каб яны не гублялі богам і прыродай дадзеную ім вялікую, высакародную місію — нараджаць дзяцей, працягваць род чалавечы?

СІЛЫ, МАЦНЕЙШАЙ ЗА СЯМ'Ю, у выхаванні няма. Яна заўсёды накоплівала і перадавала агульначалавечыя маральна-этычныя каштоўнасці, традыцыі, практычныя веды. Менавіта ў сям'і — гэтай першай ступені чалавечага грамадства, як трапна заўважыў яшчэ Цыцэрон, чалавек атрымлівае першыя і найбольш трывалыя рысы свайго характару, першыя ўрокі дабрыні, шчырасці, грамадзянства. Тут закладваюцца асновы асобы.

На Захадзе стрымліваючы ўплыў на сексуальнае бязмежжа аказвалі законы, царква, рэлігіі. У нас іх не было ці яны, як напрыклад, рэлігія, былі прыдушаны. Гнуткі і паслужлівы бізнес на Захадзе імпэтна адклікнуўся на сексуальны выбух, наладзіўшы цэлую індустрыю кантрацэпцыі — вытворчасць сучасных сродкаў папярэджання цяжарнасці.

Наш друк пасміхаўся з гэтага, не заўважаючы, што робіцца з нашай жанчынай. Яна і тут аказалася ахвярай і заложніцай. Былы СССР выйшаў на першае месца ў свеце па колькасці абортаў і апынуўся на перадапошнім, мабыць, пасля Бурундзі, па вытворчасці кантрацэптываў. 8 мільёнаў абортаў за год! Такая цана цалкам раскаваных страсцей багіні Афрадзіты і бога Гіменея. Кожны дзесяты забіваецца ў чэраве дзяўчынкі-падлетка.

Сямейна-бытавая культура народаў свету надзвычай багатая. Але што мы пра яе ведаем? Амаль нічога. Дарэчы, наша краіна не ўваходзіць у Сусветную федэрацыю планавання сям'і, якая аб'ядноўвае звыш 120 краін свету. Быццам там нам няма чаму вучыцца!

НА ШЛЯХУ новай сям'і аказалася шмат ворагаў, якія падточваюць сямейныя асновы, забіваюць каханне. Адзін з іх — алкагалізм. Большая частка разводаў мае менавіта гэту прычыну — п'янства мужа (у дзевяці выпадках з дзесяці) ці жонкі (у апошнім, дзесятым). Каб удалося пакончыць з п'янствам, колькасць разводаў зменшылася б удвая — ўтрая.

І справа тут не толькі ў разводах. Самыя цяжкія вынікі, як вядома, алкаголь нясе патомству. Славутая формула Плутарха, выведзеная ім больш за тысячу гадоў назад, — «п'яніца нараджае п'яніц» у наш час дзейнічае яшчэ больш бязлітасна і разбуральна, чым раней, бо ў выніку экалагічнай катастрофы, якую перажывае зараз свет, моцна падарвана імунная сістэма арганізма чалавека.

Французскі ўрач Дэма доўгі час назіраў за патомствам дзесяці сем'яў алкаголікаў. За 28 гадоў у іх нарадзілася 57 дзяцей, з іх 25 памерла ад паталагічных змяненняў у арганізме ва ўзросце да году. З 32, што засталіся, пяцёра пакутавалі эпілепсіяй, стольні ж — цяжкай формай вадзянкі мозгу, 12 раслі бездапаможнымі ідыётамі і толькі дзевяць дзяцей былі без прыкметных адхіленняў у развіцці.

Такое адбывалася, калі алкагалізм быў з'явай даволі рэдкай. Цяпер жа цяжка знайсці сям'ю, дзе хто-небудзь з бацькоў ці дзяцей не злоўжывае спіртнымі напіткамі. Спажыванне алкагольных вырабаў у рэспубліцы дасягнула 10—12 літраў на чалавека ў год. Гэта па 50—60 паўлітровак саракаградуснай на душу, а на сям'ю з чатырох чалавек — ажно 240! Як лічаць статыстыкі, прыкладна столькі ж спажываецца самаробных алкагольных напіткаў. Можна захлынуцца! У рэспубліцы толькі на ўліку амаль 200 тысяч хранічных алкаголікаў, сярод іх больш за 20 тысяч жанчын. А хто калі лічыў тых п'яніц, якія злоўжываюць спіртнымі напіткамі паціху, як кажуць, пад коўдрай?

У такой сітуацыі няцяжка ўявіць, што чакае наш народ, усю нацыю ў бліжэйшым будучым. Мы набліжаемся да трагічнай рысы — 25 літраў алкаголю на душу насельніцтва ў год. На думку спецыялістаў, за гэтай рысай — бездань, з якой няма выйсця — фізічная і духоўная дэградацыя нацыі. Трапіўшы ў яе, народ ужо не можа ні прадоўжыць сябе, ні выжыць. Сімптомы такой катастрофы ў наяўнасці. Катастрафічна нарастаюць дзіцячыя і мацярынскія захворванні і смяротнасць. Яны ў нас у 3—5 разоў вышэйшыя, чым у Японіі, Францыі, Германіі, ЗША. Кожнае пятае дзіця нараджаецца хворым, дзесяткі тысяч — са спадчыннымі паталагічнымі адхіленнямі. Кожны трэці выхаванец дзіцячых садкоў пакутуе неўрозам. 25—35 працэнтаў школьнікаў хворыя на авітаміноз, з дэфектамі зроку, вымаўлення. Яшчэ 40—45 працэнтаў маюць у сваім развіцці сур'ёзныя функцыянальныя адхіленні, якія пры неспрыяльных умовах (а іх пасля Чарнобыля стала яшчэ больш) могуць прывесці да цяжкіх вынікаў. Практычна толькі 15—20 працэнтаў падлеткаў здаровыя.

Насельніцтва былога СССР з 1940 года вырасла прыкладна на 40 працэнтаў, а вытворчасць алкагольных напіткаў — больш чым на 700! Доўгі час ва ўрадавых колах панавала думка, што без гарэлкі нельга збалансаваць дзяржаўны бюджэт. Падман! Гарэлка наносіць больш шкоды, чым ад яе прыбытку.

Гавораць, Рымская імперыя загінула ад гарэлкі і віна. Я глыбока перакананы, што адной з самых глыбокіх прычын краху сацыялізму і развалу савецкай дзяржавы з'явілася беспрабуднае п'янства, планамернае і бяссэнсавае спойванне нацый, якое пачалося з канца 1924 года, калі Сталін увёў дзяржаўную манаполію на гарэлку.

НАША СЯМ'Я ў глыбокім крызісе. Ёю трэба займацца на ўсіх узроўнях ад працоўных калектываў да ўрада і Вярхоўнага Савета рэспублікі. І займацца не спарадычна, не адзінкавымі, няхай і важнымі акцыямі накшталт павышэння дапамог мнагадзетным сем'ям, а сістэмна, пастаянна, з улікам усіх эканамічных, сацыяльных, духоўных, маральных фактараў, якія забяспечваюць паўнакроўнае жыццё і развіццё сям'і. Ёсць жа ў ЗША, Японіі дзяржаўныя праграмы аздараўлення нацый і развіцця сям'і. Чаму не запазычыць іх вопыт? Тым больш, што зараз рэспубліка ўсталёўвае прамыя сувязі з развітымі краінамі. Відавочна, наспеў час мець кароткатэрміновыя і перспектыўныя рэспубліканскія і рэгіянальныя комплексныя праграмы «Сям'я», накіраваныя на карэннае паляпшэнне жыллёва-бытавых умоў сем'яў, асабліва маладых, на далейшае развіццё сеткі дашкольных устаноў, на пашырэнне вольнага часу жанчыны-маці. 80 працэнтаў хатняй працы па статыстыцы звальваецца на жанчыну. А калі народзіцца дзіця-другое, то аб'ём гэтай працы падвойваецца, патройваецца. Наша ж служба быту пакуль што не выконвае і адной дзесятай часткі тых абавязкаў, якімі перагружана сучасная жанчына.

Наша эканамічная сфера, здаецца, наогул не ўлічвае, што народ, насельніцтва складаецца з сем'яў, жанчын, мужчын. Возьмем так званае размяшчэнне прадукцыйных сіл. Мы доўга і па праву ганарыліся нашымі маладымі гарадамі, абнаўленнем новых. Але мінулі гады, і славуты Салігорск стаў ярка выражаным мужчынскім, а Пінск — жаночым горадам. Тое ж можна сказаць пра Светлагорск, Мазыр, Жодзіна і Ліду. У адным горадзе залішне мужчын, у другім іх мала, затое кожная другая жанчына — незамужняя. Як тут планаваць сям'ю, як яе развіваць? Што, здавалася б, прасцей: частку прадпрыемстваў тэкстыльнай прамысловасці, якімі так багаты Пінск, размясціць у Салігорску, а абсталяванне, механізмы, якія патрэбны шахцёрам, вырабляць у Пінску?

У мясцовых Саветах якіх толькі службаў і спецыялістаў няма! Нават па рыбнай лоўлі, паляўнічай справе, пчалярству. Няма толькі аддзелаў і спецыялістаў па сям'і. Выпала яна з поля зроку ўлады, не трапіла ў сістэму дзяржаўнага кіравання. Вось табе і пярвічная ячэйка грамадства!

Забяспечыць больш-менш прымальныя ўмовы для побыту і развіцця сям'і — адзін бок справы. Але механічна пасяліць шчасце ў кожны дом немагчыма. Тут патрабуецца вялікая школа, можа, не адна акадэмія, цэлая сістэма выхавання пачуццяў — той базы, на якой і трымаецца сапраўды моцная сям'я. Аднак і тут у нас хапае парадоксаў. Ёсць даследчыя, навуковыя, эксперыментальныя інстытуты па раслінаводству, жывёлагадоўлі. Калі браць былую саюзную структуру навуковых устаноў, дык кожны від жыўнасці, пачынаючы ад просценькай свінкі (свінаводства!) і канчаючы трусом, меў свой (усесаюзны!) навукова-даследчы інстытут. А інстытута чалавека, сям'і не было і няма.

Наша нацыя прыйшла да такога стану маральнай дэградацыі, духоўнага выраджэння, што адкладваць справу яе выратавання больш нельга. Трэба адкінуць усе гульні ў навуковыя, культурныя, экалагічныя дэфініцыі, стварыць інстытут сям'і, акадэмію чалавека, і ўсім, хто яшчэ не страціў пачуцця адказнасці, веры ў будучыню, заняцца адной праблемай: як захаваць на Зямлі чалавека? Як стварыць дастатковы мінімум сродкаў і ўмоў, каб падтрымаць яго статус і годнасць homa sapiens'a? Мяркую, што без сям'і — трывалай, здаровай, гарманічна развітай — выратаваць чалавека і чалавечнасць немагчыма.

Савелій ПАЎЛАЎ, прафесар.

ВІЗІТ ДЭПУТАТАЎ СОЙМА

ГРОДЗЕНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. **(А. Дук).** Дэлегацыя польскіх парламентарыяў наведала Ліду. Узначальваў яе старшыня камісіі сойма па сувязях з суайчыннікамі за мяжой С. Слівен. Госці сустрэліся са старшынёй выканкома гарсавета народных дэпутатаў В. Мальцам, пазнаёміліся з дзейнасцю Таварыства польскай культуры і аддзялення Саюза палякаў Беларусі на Лідчыне.

Дэлегацыя пабывала таксама ў Воранаве. Парламентарыі Польшчы размаўлялі з кіраўнікамі раёна, паслухалі паведамленне старшыні кіраўніцтва мясцовага аддзялення Саюза палякаў Беларусі Г. Фамічэўскага аб справах гэтай арганізацыі.

Дэпутаты сойма ўсклалі кветкі на магілы загінуўшых польскіх вайскоўцаў у вёсцы Сурконты.

Экалогія і дзеці

Юныя эколагі, натуралісты і знаўцы прыроды з Брэсцкай, Магілёўскай і Мінскай абласцей сабраліся на беразе Мінскага мора ў экалагічным лагеры. Яны сустракаюцца тут з вядомымі вучонымі-біёлагамі, дзеляцца адзін з адным вопытам і ведамі, праводзяць дыспуты і выставы фларыстыкі, дзелавыя гульні, прапануюць праекты аховы прыроды.

Па заканчэнні экалагічнай змены вучням выдадуць дыпломы і пасведчанні інструктараў па натуралістычнай рабоце, якія дадуць ім магчымасць весці гурткі аматараў прыроды ў дзіцячых садах, школах, аздараўленчых лагерах.

НА ЗДЫМКУ: занятні з эколагамі праводзіць кандыдат біялагічных навук Аляксандр КУРСКОЎ.

Фота Валерыя АЛЯШКЕВІЧА. (БЕЛТА).

Пра сёе-тое

◆ **Посуд, у якім узбіваеце бялкі,** папярэдне старанна памыйце, а потым пратрыце паперай, каб выдаліць усе сляды тлушчу. Памятайце, што бялок з кропелькамі тлушчу не ўзбіваецца.

◆ **Малапрыемная работа — мыццё насовак.** Паспрабуйце такі спосаб: у тазік з цёплай вадой кіньце прыгаршчы паваранай солі, замачыце насоўкі гадзіны на дзве, потым прапалашчыце — вось і ўсё.

◆ **Для барацьбы з моллю можна** выкарыстаць газеты, якія пахнуць друкарскай фарбай, паколькі моль не выносіць гэтага паху. Вычышчанае і высушанае адзенне загортваецца ў газеты. Дробныя рэчы (рукавіцы, шалікі, шапкі) можна нават заклеіць. У лямцавы і футравы абутак газеты закладаюцца ўнутр. Час ад часу іх трэба мяняць на свежыя.

◆ **У жылых памяшканнях і кухнях** лепш сцены цыратай не клеіць, бо яна шчыльна закрывае поры будаўнічага матэрыялу, сцены не паглынаюць вільгаці, што вядзе да парушэння вільгацеабмену. Цалкам пакрываць сцены цыратай можна ў вентылюемых памяшканнях — ванных пакоях, туалетах, а таксама ў памяшканнях для кароткачасовага знаходжання (калідор, падсобныя памяшканні).

◆ **Шпалеры з плёначным пакрыццём** не ўбіраюць вільгаці і не прапускаюць паветра, а гэта можа ў некаторых выпадках прыводзіць да парушэння паветрана-вільготнага рэжыму памяшканняў. Урачы-гігіеністы рэкамендуюць аклейваць такімі шпалерамі памяшканні, дзе людзі бываюць няшмат часу. На кухні выкарыстоўваць іх не варта, бо з-за істотнага павышэння тэмпературы і вільготнасці паветра можа адбыцца хімічная дэструкцыя палімернай плёнкі. Пры гэтым у паветра памяшкання будуць выдзяляцца рэчывы, удыханне якіх можа адмоўна адбівацца на здароўі людзей.

◆ **Палавінкай разрэзанай цыбуліны** лёгка пачысціць нож ад іржы.

◆ **Каб масла не пачарнела** пры абсмажванні ў ім піражкоў, пакладзіце ў яго сырую бульбіну.

◆ **Смачнае топленае малако** можна атрымаць, калі малако, якое толькі ўскіпела, адразу ж выліць у чысты, спаласнуты гарачай вадой тэрмас і патрымаць 6—7 гадзін.

◆ **Алюмініевы посуд** робяць са звычайнага ці паліраванага алюмінію. На паверхні алюмінію заўсёды ёсць плёнка вокісу, якая захоўвае метал ад далейшага акіслення. Калі вы варылі ў алюмініевай каструлі боршч, варэнне, кампот, напэўна, заўважалі, што пасля гэтага яна на нейкі час становіцца ўнутры светлая і бліскучая. Аказваецца, солі і арганічныя кіслоты, якія ўтрымліваюцца ў агародніне, ягадах і фруктах, разбураюць плёнку вокісу алюмінію, і ён часткова пераходзіць у ежу. Менавіта таму алюмініевыя каструлі трэба выкарыстоўваць толькі для прыгатавання такіх страў, якія ўтрымліваюць мала кіслот і звычайную колькасць солі (бульба, розныя кашы, макароны). Калі ж вы зварылі ў алюмініевай каструлі кіслую ці салёную ежу, адразу ж перакладзіце яе ў эмаліраваны, шкляны ці фаянсавы посуд. Пасля гэтага разбураная плёнка адновіцца пад уздзеяннем кіслароду паветра і вады.

◆ **Булён стане залацістым,** калі дадаць у яго крыху прамытага шалупіння ад цыбулі.

◆ **Пах цыбулі з патэльні** можна выдаліць, насыпаўшы на яе гарачую паверхню вільготны спіты чай.

◆ **Калі ў вас слабыя, рэдкія валасы,** рабіце час ад часу для іх пажыўную маску. Змяшайце чайную лыжку мёду, сыры жаўток, лыжку алею сланечнікавага ці рыцынавага, лопухавага, дзве чайныя лыжкі шампуню і сок нацёртай цыбулі. Нанясіце гэтую сумесь на скуру галавы, павяжыце поліэтыленавую хустку, зверху што-небудзь цёплае. Праз гадзіну-дзве памыйце галаву шампунем.

◆ **Чым буйней нарэзана агародніна,** тым менш пажыўных рэчываў страчвае яна пры варцы і кансерваванні.

◆ **Звараны на зіму тамат** звычайна разліваюць у бутэлькі і слоікі, але вось накрыўку да іх не заўсёды ўдаецца падабраць. Ёсць такі спосаб: закрыйце посуд марляй у два слаі (яе трэба папярэдне прапрасаваць), зрабіце невялікае паглыбленне і абвяжыце па марлі ніткай. Марля не павінна дакранацца да тамату. У паглыбленне горкай насыпце соль. Ад пары (тамат гарачы), яна стане вільготнай, а потым зацвярдзее, перакрые доступ паветру. Закаркаваныя такім чынам слоікі з таматам можна захоўваць пры пакаёвай тэмпературы. Каб адкрыць бутэльку, корак змочваюць вадой, а потым здымаюць разам з марляй.

САМ САБЕ МЕТЭАРОЛАГ

Навальніца набліжаецца...

Звычайна навальніцы ўтвараюцца на халодным атмасферным фронце або ўнутры аднароднай паветранай масы ў гарачае надвор'е (т. зв. мясцовыя навальніцы). Прыводзім найбольш характэрныя прызнакі набліжэння навальніцы.

1. Няроўны ход **атмасфернага ціску** або павольнае зніжэнне яго.

2. Высокая **тэмпература паветра** пры слабым ветры. Удзень парыць.

3. Кучавыя **воблакі** з'яўляюцца зранку і інтэнсіўна развіваюцца, але к вечару не знікаюць. Яны прымаюць формы накшталт вежы, кавадла. Па яснаму небу імчацца ў выглядзе высокіх веж або слупоў. Гэта азначае, што пасля паўдня будзе навальніца.

Калі навальнічныя воблакі маюць форму асобных вузкіх і высокіх вежаў, то варта чакаць кароткачасовых навальніц з ліўнямі.

Калі воблакі груваcцяцца, утвараюць нейкія «горы» з цёмнымі асновамі, то найбольш верагодна, што навальніца будзе працяглай і моцнай.

4. Раніцай **раса** доўга не высыхае.

5. Выразна чуваць далёкія слабыя **гукі.**

6. Калі ў цёплы і душны вечар **неба** зацягвае скразное покрыва з воблакаў, то ноччу амаль абавязкова будзе навальніца.

Ёсць нямала і народных прыкмет, якія прадказваюць набліжэнне навальніцы. Вось што аб гэтым гаворыцца ў міні-кніжачцы «Народныя прыкметы», выпушчанай выдавецтвам «Беларусь».

● *Калі начная раса доўга не высыхае, то амаль абавязкова будзе навальніца.*

● *Духата ў час добрага надвор'я, птушкі замаўкаюць — чакайце навальніцы.*

● *Перад навальніцай вецер сціхае да штылю, а потым налятае з боку навальнічнай хмары рэзкім шквалам.*

● *Маланка на захадзе — неўзабаве пойдзе дождж.*

● *Глухі гром — да ціхага дажджу, рэзкі — да ліўню.*

● *Калі гром няспынны — будзе град.*

● *Вялікі гром — малы дождж.*

Надвор'е прадказваем...

...ПА ВОБЛАКАХ

● Калі кучавыя воблакі, якія ўтварыліся раніцой, пачынаюць рассейвацца, а неба вышэй зацягваецца мутнай заслонай высокіх воблакаў, можна чакаць моцнага ліўневага дажджу.

● Перыстыя воблакі рухаюцца з захаду, мяняючы свае абрысы — чакайце непагадзі.

● З'яўляюцца воблакі камякамі — дождж нядоўга будзе ісці, воблакі здаюцца плоскімі — дождж будзе працяглы.

● Сінія воблакі—да цяпла, да дажджу.

● Збегліся хмаркі ў адну кучку — быць непагадзі.

● З поўначы бягуць кучавыя воблакі — чакайце яснага надвор'я, з захаду—будзе непагадзь.

● Тоўстыя кучавыя воблакі ходзяць нізка — быць непагадзі, высока — надвор'е палепшыцца.

● Чырвоныя воблакі перад узыходам сонца — да яснага надвор'я, хмары — да дажджу.

● Белаватыя воблакі над вадой, якія хутка знікаюць пры ўзыходзе сонца, — чакайце яснага надвор'я.

● Кучавыя воблакі, якія з'явіліся раніцой або да абеду і зніклі к вечару — будзе яснае надвор'е.

● Хмары і воблакі хутка бягуць па небу — да добрага надвор'я.

● Суцэльная нізкая воблачнасць шэрага колеру звычайна бывае перад доўгай непагаддзю.

ЯШЧЭ НЕКАЛЬКІ ЦІКАВЫХ НАЗІРАННЯЎ. Летняя гарачыня днём, якая к ночы змяняецца прахаладай — сведчанне набліжэння яснага надвор'я. Калі на рацэ вада пеніцца, праз дзень чакайце дажджу. Калі дождж пачынаецца буйнымі кроплямі, ён хутка спыніцца. Пасля ліўневага дажджу з навальніцай і градам часцей за ўсё надыходзіць няўстойлівае надвор'е з частымі моцнымі ападкамі і высокай воблачнасцю.

...ПА ВЕТРУ

● К вечару вецер сціхае, на траву кладзецца раса— чакайце яснага надвор'я.

● Ноччу было ціха, раніцой падзьмуў вецер, днём ён узмацніўся, а к вечару зноў сцішыўся — надвор'е будзе ясным.

● Заходні вецер — да дажджу, вецер з усходу летам — да засухі.

● К ночы халодна, падзьмуў паўночны вецер, расы няма—ідзе непагадзь.

● Перад навальніцай вецер сціхае да штылю, а потым налятае з боку навальнічнай хмары рэзкім шквалам.

● Пры захадзе сонца неба зацягваецца хмарамі з поўначы — надвор'е будзе ветраным.

(Працяг у наступным выпуску «Хатняй энцыклапедыі»).

РОЗГАЛАС

«ЗАЙЦАЎ» УСЁ БОЛЬШ

МІНСК. Як стала вядома, кожны дзень на ўсіх відах сталічнага гарадскога транспарту (акрамя метро і таксі) штрафуецца каля 700 чалавек. Нягледзячы на высокія 25-рублёвыя штрафы, колькасць «зайцаў» расце. Прычына павелічэння іх папуляцыі — павышэнне кошту праезду. Напрыклад, месячны праязны білет на ўсе віды транспарту «цягне» ажно на 100 рублёў.

ЦЯБЕ АДШУКАЮЦЬ, НЕЛЮДЗЬ

МІНСК. У аўторак учынена жорсткае забойства. Цела дзяўчынкі, якая вучылася ў другім класе, знойдзена ў кустах.

Якому ж варвару была патрэбна дзіцячая кроў?

Для расследавання гэтай справы створана ўзмоцненая брыгада, у састаў якой увайшлі самыя вопытныя спецыялісты сталічнай міліцыі. Вядуцца пошукі злачынца.

Сяргей РАЧЫЛА.

ДЗЕ ЎЗЯЦЬ МІЛЬЁН НА ЧОРНЫ ДЗЕНЬ?

БРЭСЦКАЯ ВОБЛАСЦЬ. Ці ёсць у вобласці людзі, уклады якіх на рахунку Ашчадбанка дасягаюць мільёна рублёў і больш? Калі верыць афіцыяльным крыніцам, то самыя высокія ўклады тут — па 40—50—60 тысяч рублёў. Праўда, такіх укладаў можа быць і некалькі, прычым у розных гарадах як Беларусі, так і іншых краін СНД. Тым больш, што часта «драўляныя» па традыцыі захоўваюць і ў «панчохах»...

БелаПАН.

СЛОНІМСКІЯ КРЫМІНАЛЬНЫЯ НАВІНЫ

Не думала жонка М., што яе муж К. не любіць гарачых тлушчавых ванн. Але вось днямі ён прыйшоў пад «градусамі» дамоў і пачаў яе раўнаваць да суседа. Яна, не доўга думаючы, надзела патэльню з гарачым тлушчам яму на галаву. К. не вытрымаў такога павароту падзей і ўдарыў нажом прама ёй у сэрца, пасля чаго пазваніў у «хуткую».

Але было ўжо позна.

***

У гарадскім леспрамгасе модным стала красці бензапілы. Яшчэ зусім нядаўна адсюль былі вынесены некалькі шведскіх. А цяпер зладзеі не цураюцца і нашых бензамашын. У ход пайшлі «Дружбы» і «Уралы».

***

Локці сабе кусалі мясцовыя махінатары з калгасаў «Чырвоны партызан» і «Прагрэс» ад таго, што папаліся на крадзяжы з-за такой недарэчнасці.

Ціхім майскім вечарам яны пагрузілі ў машыну малых калгасных парасят, якіх у хуткім часе паспрабавалі збыць па рыначнаму курсу. Але схібілі: у «дзяржаўных» свіней былі адсечаны хвасты. Па іх жа міліцыя і знайшла зладзеяў.

***

Трагікамедыяй абярнулася рэклама для мясцовага калекцыянера-нумізмата Б. у раённай прэсе і па радыё. Літаральна праз некалькі дзён спрытныя дзялкі чорнага рынку вырашылі, што з гэтай рэкламы можна сарваць куш, і ў хуткім часе з кватэры небаракі манеты былі ўкрадзены. Кошт калекцыі ацэньваецца прыкладна ў паўмільёна рублёў.

АЙ-ЯЙ-ЯЙ, КАМПАНІЯ

Патрульны нарад сталічнага АМАНа затрымаў раней судзімага жыхара Мінскага раёна А., які з незачыненага магазіна малога прадпрыемства «Дубовік і К°» вынес 30 бутэлек віна на 2.000 рублёў.

Цікавая дэталь — злачынец быў затрыманы яшчэ да паступлення ў міліцыю заявы ад пацярпеўшага.

Між іншым, пан уладальнік, магазін трэба было б зачыняць. Тады і магчымасць банкруцтва вашай «К°» будзе мінімальнай. А калі яшчэ ахоўнай сігналізацыяй абсталяваць, то і зусім усё будзе цудоўна.

Сяргей РАЧЫЛА.

По «Розгаласу» дзяжурылі: А. СЛАНЕЎСКІ, І. КАРНЕЙ, С. СУЛКОЎСКІ, І. ШЧУЧЭНКА.
Тэл. 32-44-02, 32-43-03.

У КАМСАМОЛА АДБІРАЮЦЬ НАВАТ НАЗВЫ ВУЛІЦ

ГРОДНА. На чарговай сесіі гарадскога Савета народных дэпутатаў прынята рашэнне аб перайменаванні вуліц Сацыялістычнай, Урыцкага і бульвара Ленінскага Камсамола. Цяпер яны называюцца адпаведна вуліцамі Вітаўта, Залатарскай і Браніслава Тарашкевіча. Ад сацыялізму мы ўжо адмовіліся, Урыцкі даўно памёр, але вось цікава, як адрэагуюць на перайменаванне бульвара мясцовыя камсамольцы? Напэўна, гарадскія ўлады лічаць, што назвы вуліц таксама належаць да партыйна-камсамольскай маёмасці.

ДЗЕНЬ ДОБРЫ, АЛЁШКА!

МІНСК. (У. ГОЙТАН). Сярод пасажыраў авіялайнера, што з аэрапорта «Мінск-2» узяў курс на Германію, на гэты раз было 28 дзяцей — у асноўным з чарнобыльскай зоны. Як і летась, іх запрасілі да сябе грамадзяне Мюнхена, Гамбурга і іншых гарадоў Германіі.

А пачалося ўсё з паездкі туды экстрасенса Васіля Конанцава. Там ён праводзіў дабрачынныя сеансы бескантактнага лячэння. У адказ на гэта грамадскасць Мюнхена, дзе па ініцыятыве Гудран Лееб быў створаны цэнтр нетрадыцыйных метадаў лячэння, пачала збіраць сродкі для аздараўлення беларускіх дзяцей — пакутнікаў Чарнобыля. Летась такім чынам там адпачылі 170 дзяцей з зоны. Усе яны жылі ў нямецкіх сем'ях. У прыватнасці, вельмі даспадобы прыйшоўся сям'і нямецкага бізнесмена Леапольда Шындэле беларускі хлопчык Алёша Доўнар. Ужо пасля яго ад'езду на радзіму гаспадар спецыяльна прыязджаў да нас, каб пабачыцца з сям'ёй хлопчыка. Больш таго, ён шчыра прасіў, каб і ў гэтым годзе адшукалі магчымасць зноў накіраваць да іх Алёшку. І вось у першай групе адпачываючых шчаслівы хлопчык паляцеў да сваіх новых знаёмых у Германію.

3. ДЫНАМІКА ЗАДАВОЛЕНАСЦІ ЖЫЦЦЁМ

(Пачатак у №№ 119, 120)

Паказчыкі задаволенасці рэзка знізіліся. Для аб'ектыўнага аналізу трэба ўлічыць наступнае. Па-першае, разняволенне грамадства выклікала рост (зусім абгрунтаваны) прэтэнзій як адзін да аднаго — што прыкметна і на рабоце і нават у грамадскім транспарце, — так і да органаў улады. Па-другое, па многіх паказчыках сітуацыя пагоршылася або не стала прыкметна лепшай, як, напрыклад, у стане навакольнага асяроддзя.

Насуперак нашай гіпотэзе, узровень задаволенасці харчаваннем амаль не змяніўся.

Што датычыцца ацэнак апытанымі свайго дабрабыту, то многія сказалі, што чуткі пра масавае збядненне, дзякуй Богу, не пацвердзіліся. Нізка ацэньваюць узровень свайго дабрабыту (не будзем гаварыць пра парог беднасці, бо яго ніхто не вызначыў) не больш 30 працэнтаў насельніцтва. Зразумела, што і гэта лічба выклікае трывогу і патрабуе адпаведных мер ад дзяржавы і ад грамадскасці.

1. Ці задаволены вы наступнымі бакамі свайго жыцця!
(станоўчыя адказы ў працэнтах да колькасці апытаных)

1. Матэрыяльнай забяспечанасцю	9,6	(19,6)
2. Харчаваннем	25,9	(28,7)
3. Бытавым абслугоўваннем	4,8	(31,4)
4. Грамадскім харчаваннем	3,8	(12,3)
5. Станам навакольнага асяроддзя	3,8	(23,7)
6. Аховай грамадскага парадку	4,6	(22,2)
7. Магчымасцямі для культурнага развіцця	12,6	(14,0)
8. Медыцынскім абслугоўваннем	6,4	(15,6)
9. Магчымасцямі для самакіравання	9,1	(12,5)
10. Магчымасцямі для рэалізацыі сваіх правоў і свабод	10,5	(12,7)

2. Як вы ацэньваеце ўзровень свайго дабрабыту!

1. Жыву ў дастатку	12,0	(5,0)
2. Жыву ад зарплаты да зарплаты	61,3	(65,1)
3. Ледзь зводжу канцы з канцамі	19,4	(16,7)
4. Вечна ў даўгах	5,8	(11,4)
5. Няма адказу	1,5	(1,8)

(Працяг будзе).

А «КАРЗІНКА» — НА ЖАЛЬ, НЕ АБРУС-САМАБОР...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

чын-пенсіянераў, шкада сродкаў, што на гэта зрасходаваны (лепш ужо пусцілі б на тых жа пенсіянераў, не разбіваючы апошніх на сацыяльна-дэмаграфічныя групы, ды акруглілі суму, скажам, да 1.500), асабліва шкада тых, хто зарабляе гэтыя сродкі. Шкада камп'ютэраў, на якіх робяцца падобныя разлікі!

Але што — можа, яны не патрэбны ўвогуле?

Патрэбны, і ў гэтых адносінах, вядома ж, распачатую работу ў цэлым можна ацаніць толькі станоўча, хоць яшчэ раз варта падкрэсліць: трэба маліцца ў меру. Такія разлікі патрэбны для таго, каб праводзіць прадуманую сацыяльную палітыку. Яны неабходныя ўжо па прычыне цяперашняй рухомасці цэн. Нагадаем чытачу, што гэта такое — спажывецкі бюджэт і як ён вылічваецца. Спачатку вызначаецца так званая «спажывецкая карзінка» для кожнай дэмаграфічнай групы насельніцтва, у якую «закладваецца» пэўны набор (і колькасць на месяц) першачарговых для жыцця (у нашым выпадку, відаць, лепш сказаць «для яго падтрымання», у пастанове ж напісана: «неабходных для задавальнення асноўных фізіялагічных і сацыяльна-культурных патрэбнасцей чалавека») харчовых і нехарчовых тавараў і паслуг. На працягу пэўнага перыяду ідзе назіранне за цэнамі на гэтыя «карзінкавыя» тавары і паслугі. Далей, як кажуць, арыфметыка простая.

Навошта патрэбны гэтыя разлікі па вызначэнню мінімальнага спажывецкага бюджэту? У першую чаргу для наступнага вызначэння мінімальнай заработнай платы, рознага роду дапамог, стыпендый і г. д. (вядома, падобныя разлікі трэба праводзіць пастаянна, з пэўнай перыядычнасцю, што, відаць, і будзе рабіцца, іначай яны страчваюць усялякі сэнс).

Самае галоўнае пытанне, якое, дарэчы, нярэдка задаюць чытачы: ці павінна адпавядаць мінімальная заработная плата мінімальнаму спажывецкаму бюджэту?

Выкажу асабістую думку, можа, для некага і крамольную: безумоўна. Іначай гэта проста парадокс, абсурд, калі працуючы чалавек (няхай ён працуе і за самы што ні ёсць мінімум) не можа зарабіць для сябе ўсяго толькі, што для падтрымання жыцця. Іншая справа, калі не хоча, але ж, думаецца, пры вызначэнні мінімуму зарплаты не выходзілі з гэтай пасылкі, а, пэўна ж, з магчымасці зарабіць.

Вядома, і тая ж мінімальная заработная плата (нагадаю: цяпер — 1.000 рублёў) — сёння рэч больш умоўная, яна не столькі існуе ў сапраўднасці, колькі служыць для вызначэння разрадаў. І, тым не менш, існуе ж. Адпаведна, існуюць і мінімальныя пенсіі, роўныя ёй.

Так, не хапае сродкаў. Мы надзвычай бедныя, што яшчэ раз даказваюць тыя ж вельмі сціплыя спажывецкія бюджэты. Сціплыя нават з улікам таго, што яны складзены, як адзначана ў пастанове, па стану на 1 красавіка, калі цэны былі крыху ніжэйшыя. Прызнаць гэта трэба прама. Тых жа вызначаных для нас «на аснове фізіялагічных патрэбнасцей» «пажыўных рэчываў» наўрад ці хопіць. Згодна з прыведзенымі падлікамі, у структуры расходаў мінімальнага бюджэту для працуючага мужчыны «сярэдняй цяжкасці працы і фізічнай актыўнасці» на харчаванне ідзе 49,2 працэнта. Гэта каля 700 рублёў. Толькі на абеды.

Так, мы не можам дазволіць сабе лішняга, нездарма і тую ж «спажывецкую карзінку» ў апошні час падкарэкціравалі, «пахудзілі» (зрэшты, вось дзіва: і ў ранейшую карзінку патрэбнасці закладваліся па навуцы, і ў цяперашнюю — таксама). Засталося з гэткай жа абсалютнай дакладнасцю вызначыць: чаму не можам? Можа, гэта лішняе ідзе ў іншыя карзіны? Напрыклад, у ваенную? (А ўвогуле — ідзе ж, 8 мільярдаў на год заклалі ў бюджэце на сваё войска, а ўжо чутны заклікі, што трэба 16). Пытанне — чаму не можам? — на сённяшні дзень самае актуальнае.

І. БАРАНОЎСКІ,
аглядальнік «Звязды».

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

«БІ-БІ-СІ»

✱ Выступаючая на спецыяльнай сесіі амерыканскага кангрэса, прэзідэнт Расіі Барыс Ельцын паабяцаў, што «блок камунізму ніколі больш не адродзіцца ў ягонай краіне» Ельцын запэўніў, што ніколі не адступіць ад праводзімых ім палітычных і эканамічных рэформ. У сваёй прамове, якая неаднаразова перапынялася бурнымі апладысментамі, расійскі прэзідэнт нагадаў аб падпісаных у Вашынгтоне пагадненнях, якія прадугледжваюць беспрэцэдэнтнае скарачэнне амерыканскіх і расійскіх ядзерных узбраенняў. Не чакаючы падпісання гэтых дакументаў, Расія ўжо пачала дэмантаж сваіх міжкантынентальных ракет СС-18. Ельцын заклікаў таксама амерыканскіх бізнесменаў смялей рабіць буйныя капіталаўкладанні ў вялізныя нявыкарыстаныя прыродныя рэсурсы Расіі і выкарыстоўваць яе танную рабочую сілу.

✱ Прэзідэнт Украіны Леанід Краўчук сказаў, што ён падтрымлівае падпісаныя Расіяй і Злучанымі Штатамі Амерыкі пагадненні аб стратэгічных ядзерных узбраеннях. Пры гэтым Краўчук зазначыў, што Ельцын дзейнічае толькі ад імя Расіі, а Украіна будзе ў гэтым працэсе раўнапраўным партнёрам. Па словах прэзідэнта Украіны, 23 чэрвеня ён сустрэнецца з Ельцыным, і яны абмяркуюць адносіны паміж Расіяй і Украінай.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

✱ На сумеснай прэс-канферэнцыі з Джорджам Бушам Барыс Ельцын паведаміў, што яго ўрад выявіў сакрэтны дакумент, які можа праясніць абставіны, пры якіх у 1983 годзе быў збіты карэйскі авіялайнер. Па словах прэзідэнта Расіі, гэты дакумент уяўляе сабой мемарандум КДБ Цэнтральнаму Камітэту КПСС, у якім паведамляецца пра іншыя дакументы, звязаныя з гэтай сітуацыяй. Аднак у мемарандуме ёсць зноска, якая сведчыць, што дакументы настолькі схаваны, што нашчадкі наўрад ці змогуць іх знайсці...

✱ Злучаныя Штаты і Расія паведамілі аб намерах ужо ў наступным годзе прыступіць да ажыццяўлення сумесных касмічных праектаў. ЗША заключаць з расійскай фірмай НВА «Энергія» кантракт аб магчымым выкарыстанні касмічнага карабля «Саюз ТМ» у якасці выратавальнага карабля для плануемай амерыканскай касмічнай станцыі «Фрыдэм».

✱ Арменія аб'явіла аб мабілізацыі рэзервістаў. Паводле паведамлення ерэванскага радыё, армянскі ўрад увёў трохмесячныя ваенныя курсы для мужчын ва ўзросце да 35 гадоў.

РАДЫЁ «ФРАНС ІНТЭРНАСЬЯНАЛЬ» (RFI)

✱ Міхаілу Гарбачову, які знаходзіцца з прыватным візітам у Ізраілі, прысвоена званне ганаровага доктара філасофіі універсітэта імя Бар-Ілана. Ён наведаў мемарыяльны комплекс «Яд вашэм» у Іерусаліме, які прысвечаны памяці яўрэяў — ахвяр нацызму.

✱ У сталіцу Індыі Дэлі прыбыла амерыканская дэлегацыя, якая абмяркуе з мясцовым кіраўніцтвам пытанне аб зброі масавага знішчэння, у тым ліку і ядзернай. Індыя сцвярджае, што праграма, якая распрацоўваецца ў краіне, мае выключна мірны характар.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ

ТАКІ ВОСЬ ДАДАТАК ДА ГАЗЕТ

Падпольны цэх на вырабу фальшывых картак і талонаў на бензін выяўлены ў выдавецтве «Калининградская правда». Супрацоўнікі міліцыі знайшлі ў паліграфістаў спецыяльную апаратуру, фарбы, клішэ, а таксама «гатовую прадукцыю» на 10 мільёнаў рублёў.

ЦІ ВЫРАТУЮЦЬ МАСКВУ ЭЛЕКТРАМАБІЛІ?

Массавет ужо адрэагаваў на вызваленне цэн на энерганосьбіты. Напрыклад, да канца года плануецца папоўніць парк Савета дзесяткам электрамабіляў, якія не толькі абяцаюць стаць самым танным транспартам у сталіцы, але і дазволяць крыху палепшыць экалогію ў цэнтры Масквы.

РАБАЎНІЦТВА ГОДА Ў ЧЫЦЕ

Рабаўніцтва года зарэгістравана ў Чыцінскім упраўленні ўнутраных спраў. Заяўнік К. паведаміў органам правапарадку, што невядомыя пасля вячэры ў рэстаране сцягнулі ў яго наяўныя грошы і чэкавую кніжку. Агульная сума выкрадзенага склала ні многа ні мала 23 мільёны 250 тысяч рублёў.

БАГАТЫЯ «ПЛАЧУЦЬ», А БАЦЬКІ ЗЛУЮЦЦА

У кабінет дырэктара Омскай школы-ліцэя № 74 прыйшлі настаўнікі і паставілі яго перад выбарам: або іх адпускаюць з урокаў глядзець тэлесерыял «Багатыя таксама плачуць», або... Дырэктар капітуліраваў, але незадаволенасць загадчыка раёна ды тэлефонныя званкі некаторых бацькоў прыгадалі яму, што плачуць не толькі багатыя.

МОЛАДА — БЛАКІТНА

У горадзе Каменск-Уральскім выяўлены трое дванаццацігадовых падлеткаў, хворых сіфілісам. Прычына захворвання — гомасексуалізм. У школах, дзе вучыліся дзеці, праводзіцца масавае абследаванне дзяцей. Ланцужок гомасексуальных сувязей, які ўдалося ўстанавіць, налічвае ўжо каля двух дзесяткаў партнёраў.

ЗАМЕСТ АГЕНТАЎ — ДЗЕЦІ

Талды-Курганскае абласное ўпраўленне КДБ Казахстана адмовілася ад сваёй ведамаснай паліклінікі на карысць дзіцячага хірургічнага цэнтра. Гэта будзе другі падобны цэнтр на ўсю рэспубліку.

СУВЕРЭННАЯ ГАРЭЛКА

У сувязі з тым, што расійскія вытворцы лікёра-гарэлачных напіткаў рашуча выступілі ў ахову свайго манапольнага права на выраб «Рускай гарэлкі», іх украінскія калегі заказалі новыя этыкеткі і цяпер з кіеўскага завода ідзе «Украінская гарэлка» таго ж саставу. Асартымент нядаўна стаў яшчэ багацейшы: замест «Рускай», «Маскоўскай», «Сталічнай» на заводзе ідуць «Запарожская», «Пярцоўка», «Гуцульская», «Стэпавая», «Прылуцкая».

ФУТБОЛ

Дзень гульні — нерабочы?

На матчы першага нацыянальнага чэмпіянату Рэспублікі Беларусь па футболу ў Мінску, аказваецца, трэба хадзіць адразу пасля... абеду. Тое ж і тэлебалельшчыкам: кідай усё і займай месца перад экранам. Бо гульня на «Дынама» можа пачацца, калі толькі ўздумаецца арганізатарам... Яшчэ б: палажэнне аб першынстве дазваляе, цытуем, «праводзіць іх не раней 16 гадзін». Значыцца, ад 16-ці і да бязмежнасці. Вось і «манеўруюць» у сталіцы часам як толькі хочуць: матч дынамаўцаў з бабруйскім «Трактарам», адзін з цэнтральных у першым чэмпіянаце, узялі ды і перанеслі з 18.30, як было аб'яўлена раней, на 18 гадзін роўна. Маўляў, мы гаспадары: што хочам, тое і робім...

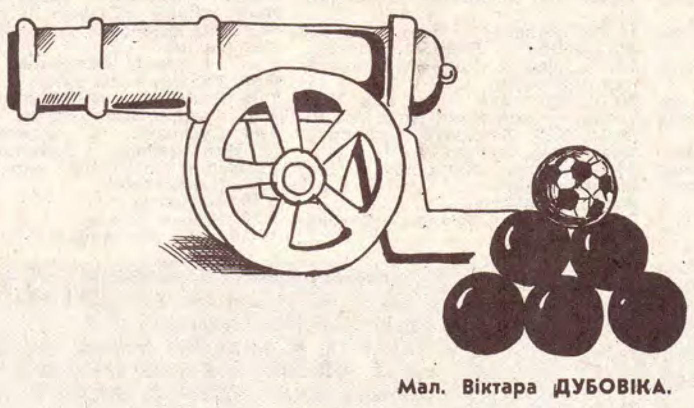
Прыгаданая гульня, дарэчы, атрымалася цікавай. Калі на працягу першага тайма мінчане, як і належыць гаспадарам і «старэйшым» па званню, дыктавалі свае ўмовы, дык у другім бабруйчане гулялі на роўных. Праўда, лік да таго часу быў ужо адкрыты: на 26-й мінуце дынамавец Яўген Кашанцаў выдаў на дзіва дакладную перадачу, і Аўдрус Жута накіраваў мяч у вароты «Трактара». Палічыўшы, відаць, справу зробленай, гаспадары аслабілі свой наступальны парыў, шмат што ў іх не атрымлівалася, а госці, нібы адчуўшы, што гуляць з дынамаўцамі можна на роўных, наадварот, пайшлі наперад. І вось ужо небяспечна б'юць па варотах Юрыя Курбыкі браты Ігар і Эдуард Градабоевы (хлопцы, дарэчы, вельмі здольныя), Віталь Паўлаў, Кірыл Савосцікаў (сын вядомага ў мінулым дынамаўскага абаронцы, а — пасля — галоўнага трэнера мінчан)... Ды не хапала гэтым ударам нейкай лагічнасці і завершанасці, што, уласна кажучы, і не дазволіла бабруйчанам аднавіць раўнавагу. Гульня так і закончылася з лікам 1:0, а «Трактар» яшчэ раз засведчыў: сярод лідэраў сезона-92 ён не выпадкова...

У іншых матчах перадапошняга тура першынства добрую выніковасць прадэманстравалі ў першую чаргу футбалісты магілёўскага «Дняпра»: у вароты старадарожскага «Будаўніка» яны забілі чатыры мячы, а ў свае прапусцілі толькі адзін. З аднолькавым лікам 3:2 «Хімік» выйграў у «КІМа», брэсцкае «Дынама» — у «Ведрычы» і магілёўскае «Тарпеда» — у сваіх мінскіх аднаклубнікаў, прычым — на іх полі. Салігорскі «Шахцёр» перамог лідскі «Абутнік» — 2:1, а «БелАЗ» — няўдачніка сезона «Гомсельмаш» з лікам 2:0. Сціпла згулялі маладзечанскі «Металург» з СКБ «Лакаматыў» — 1:0.

Вось як выглядае пасля гэтага турнірная табліца першынства:

	Г	В	Н	П	М	А
Дынама Мн.	13	10	2	1	31- 6	22
Днепр	13	9	2	2	24- 3	20
Хімік	14	9	0	5	21-15	18
Трактар	14	7	3	4	12-10	17
Дынама Бр.	13	7	2	4	19- 9	16
КІМ	14	6	3	5	20-14	15
Металург	13	5	4	4	11-10	14
Тарпеда Мг.	14	3	8	3	11-13	14
Ведрыч	13	5	3	5	15-13	13
Тарпеда Мн.	13	5	3	5	15-16	13
Шахцёр	13	5	2	6	14-15	12
Абутнік	14	4	3	7	13-16	11
БелАЗ	13	5	0	8	11-24	10
СКБ	14	4	1	9	15-27	9
Будаўнік	13	3	1	9	12-22	7
Гомсельмаш	14	1	3	10	5-36	5

У суботу — апошні тур чэмпіянату. Праўда, не згуляны яшчэ некалькі гульняў прапушчанага 8-га тура. Гэтыя сустрэчы і расставяць каманды па месцах у табліцы першага нацыянальнага чэмпіянату рэспублікі.

Мал. Віктара ДУБОВІКА.

З дзядулінай майкі

Настаў час пагаварыць пра летні дзіцячы гардэроб. Крыніцай баваўнянага трыкатажу ў кожным доме можа стаць старая мужчынская бялізна. Вялікай трываласці ад яе не патрабуецца, таму што дзеці вырастаюць з гэтага адзення за адзін-два сезоны. Трыкатаж лёгка сшываецца на звычайнай машынцы крыху аслабленай прамой строчкай трывалай ніткай (лепш за ўсё № 45, з лаўсанам). Дэталі, выкраеныя па падоўжнай, можна потым не апрацоўваць, а папярочны зрэз, наадварот, трэба замацоўваць старанна і акуратна. Цікавы эфект дае апрацоўка расцягнутага краю адзення «зігзагам».

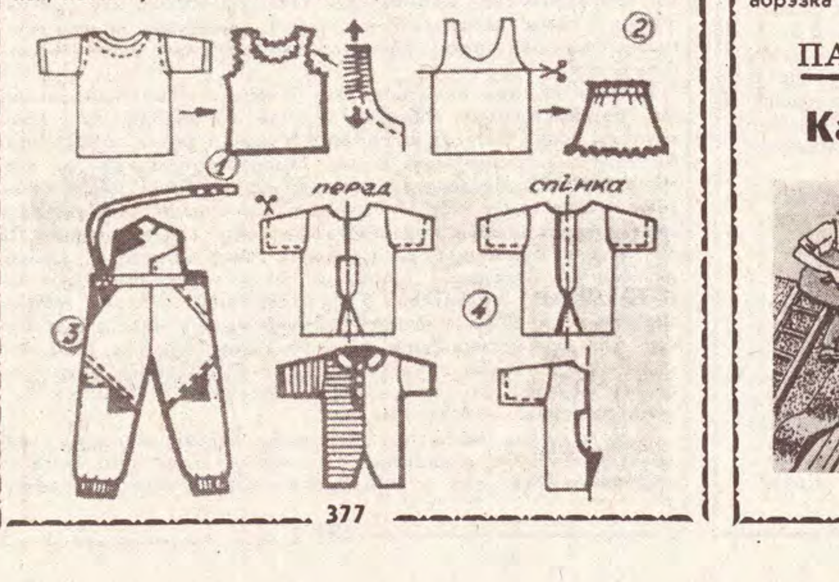
Звычайную фізкультурную футболку, з якой вырасла дзяўчынка, можна за паўгадзіны ператварыць у супермаечку (мал. 1). Абрэжце рукавы і крыху паглыбце гарлавіну. Падагніце абрэзаныя краі на 4—5 мм (адзін раз, без другога загіну) і прастрачыце тонкай слабай ніткай (№ 60—80), пасля чаго заменіце нітку ў машынцы на трывалую і страчыце «зігзагам», расцягваючы край і не звяртаючы ўвагі на трэск дапаможнага шва. Майка атрымліваецца на 1—2 размеры большая за футболку. Калі яна акажацца караткаватай, можна апрацаваць «зігзагам» ніз і насіць яе на спадніцу ці джынсы.

Зрабіць такім жа чынам спадніцу з майкі яшчэ прасцей (мал. 2). Але гэта даволі сумна, калі спадніцу не зрабіць двухкаскаднай (з дзвюх маек, схаваўшы шво на левым баку пояса) або не пафарбаваць. Праўда, рэчы, пафарбаваныя ў хімчыстках, потым увесь час ліняюць. Атрымаць жа роўную афарбоўку ў хатніх умовах практычна немагчыма. Нам застаецца фарбаваць толькі наўмысна няроўна.

Цёплыя кальсоны выношваюцца ў зусім пэўных месцах: спераду на каленях, ззаду—крыху вышэй. Але як бы яны ні зна-сіліся, астатняга хапае на маленькія штаны (мал. 3). Лепш, вядома, калі бялізна не белая. А для аздаблення прыгодныя любыя каляровыя кавалачкі нелінючага шоўку ці капрону, якія падыходзяць па колеру. Выкрайкі для трыкатажнага адзення на маленькіх увогуле не патрэбныя. Дастаткова раскласці на стале тое, што ў самы раз, і зняць размеры з прыпускам на швы і невялікі выраст.

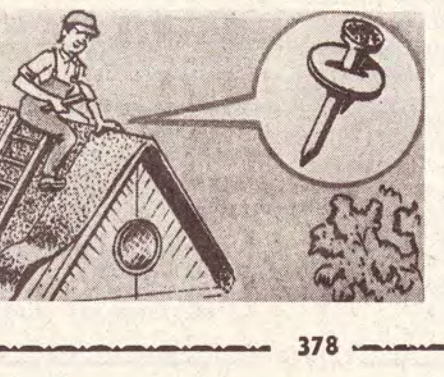
Кальсоны разрэжце па швах, дэталі памыйце (нават калі яны чыстыя) і адпрасуйце. Вымушаныя швы на каленях лепш зрабіць дыяганальнымі, але, вядома, можна і прамымі. Аплікацыі-трохвугольнікі прышываюцца прамой строчкай і з аднаго боку ўшываюцца ў шво, якое потым таксама лепш адстрачыць —для прыгажосці і надзейнасці. У пояс уцягніце шырокую гумку, а пад грудкі ўстаўце флізелін ці якую-небудзь іншую паўцвёрдую пракладку. Вясёлыя рознакаляровыя гузікі нескладана зрабіць самім з танных (полістыролавых) бялізнавых, патрымаўшы іх гадзіну-другую ў растворах анілінавых фарбавальнікаў для бавоўны або шэрсці.

З паласатай футболкі не вельмі складана пашыць касцюм а-ля барэц. Схема раскрою паказана на мал. 4. Не вельмі моцныя бакавыя швы трэба прастрачыць яшчэ раз. Белы каўнерык лепш зрабіць з двайнога трыкатажу, але можна і проста з баваўнянай тканіны. Калі шырыні футболкі недастаткова для простага раскрою, патрэбныя трохвугольнічкі выкройваюцца з абрэзка спінкі (мал. 4, в).

ПАРАДЫ НА ЎСЯКІ ВЫПАДАК

Канцылярскімі—руберойд

У магазінах не заўсёды ёсць у продажы спецыяльныя рубероідныя цвікі. Таму, каб не губляць марна час на пошукі, выкарыстайце звычайныя канцылярскія кнопкі, якія прыбіваюцца цвікамі.

У ванне... пад аўтамабілем

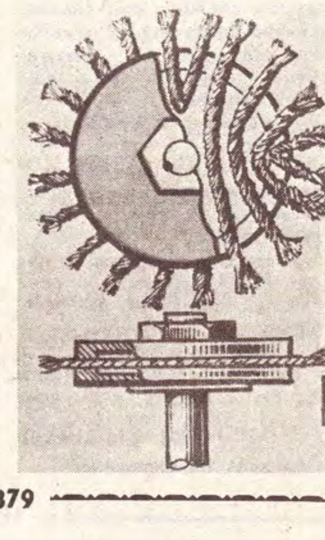

Уладальнікі гаражоў ведаюць, як складана зрабіць добрую яму для агляду і рамонту аўтамабіля. Вядома, выкапаць яе асаблівай цяжкасці не складае, аднак затым яе трэба замацаваць цэглай ці маналітным бетонам, паклапаціцца пра гідраізаляцыю і пажадана абліцаваць кафлянай пліткай. Але ўсіх гэтых цяжкасцей можна пазбегнуць, калі ў якасці асновы ямы выкарыстаць старую ванну, як гэта паказана на малюнку.

Ёрш з троса

Электрадрылі, якія выпускаюцца нашай прамысловасцю, камплектуюцца рознымі насадкамі і прыстасаваннямі.

Прапануем яшчэ адну насадку. З яе дапамогай можна лёгка ачысціць кузаў аўтамабіля ад іржаўчыны ці зняць старую фарбу з фасада садовага доміка. Зрабіць такі ёрш не складае ніякай цяжкасці. Патрэбныя толькі абрэзкі троса дыяметрам 4 мм, дзве металічныя шайбы і сцяжны болт з гайкай.

«Шчылінная» рыдлёўка

Для ўладальнікаў садовых ці дачных участкаў яе можна зрабіць са звычайнай дзюралюмініевай ці стальной трубы. Паказаная на малюнку «капалка» спатрэбіцца для капання вузкіх і глыбокіх траншэй у час пракладкі водаправодных камунікацый, а таксама для выкопвання арашальных ці сцёкавых каналаў.

По матэрыялах часопіса «Ezermester» (Венгрыя)

◆Зялёнае пер'е цыбулі-парэю мае каштоўную якасць: варта ім пацерці месца, укушанае авадном ці камаром, як боль адразу ж знікае. Пры ўкусах пчалы цыбуля таксама дапамагае, але папярэдне трэба выцягнуць з ранкі пчалінае джала.

ПРАГРАМА ТЭЛЕПЕРАДАЧ

22 чэрвеня — ПАНЯДЗЕЛАК

Беларускае тэлебачанне

14.10. «Яго батальён». Маст. фільм («Беларусьфільм»). 1-я і 2-я серыі.
16.30. Навіны.
16.35. Экран дзіцячага фільма. «Прыгоды Бураціна». 1-я серыя.
17.40. «Дзякуй, салдат!» Дак. фільм.
18.05. «Толькі гадзіна пятнаццаць...». Тэленарыс пра лётчыка Леаніда Буталіна, які ажыццявіў паветраны таран у першы дзень вайны.
18.30. Якія мы гаспадары? (г. Барысаў).
19.00. Абласныя навіны (Брэст).
19.10. Наш каментарый. «Абпаленая памяць».
19.20. Амерыка: бацькі і дзеці. Перадача 4-я «Гулі-гулі».
19.35. К. Цесакоў. Сімфонія № 4 «Курапаты».
20.15. Спартыўны тэлекур'ер.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Студыя «МЭТА». «Вяртанне музыкі, або Цярністы шлях Міколы Равенскага».
22.15. НІКа.
22.30. «50 хвілін Купалаўскага тэатра».

I канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. Ранішняя гімнастыка.
8.00. Навіны.
8.20. «Гарлачык». Мультфільм.
8.30. «І ўсё былое... ажыве». Дак. фільм.
9.00. Футбол. Чэмпіянат Еўропы. Паўфінал.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.25. Адпачывай.
14.40. «Навекі — 19». Маст. фільм. 1-я серыя.
15.50. «Шмат галасоў — адзін свет». «Жонка годзіць — нядобрае водзіць» (Францыя).
15.55. Мультфільмы.
16.20. Дзіцячае свята ў Ніжнім Тагіле.
17.00. Навіны.
17.25. НЭП.
17.55. Футбольны агляд.
18.25. Авіякасмічны салон.
18.40. Маст. фільм «У тумане».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Вайна, якой мы не ведалі».
21.00. Футбол. Чэмпіянат Еўропы. Паўфінал.
23.05. Навіны.
23.25. «Новая студыя» прадстаўляе.
24.00. Джазавыя партрэты.
0.55. «Бывае ж...». Маст. фільм.

Канал «Расія»

17.00. «КамАЗ: дзень за днём». Перадача 1-я.
17.15. «А вайны ж магло б і не быць...». Музычная праграма.
18.00. Уратуй і захавай. «Па Чарназем'і».
18.30. Мульці-пульці. «Каакар — скураная пасудзіна».
18.40. «Суддзі». Аб Канстытуцыйным судзе Расіі.
18.50. Экспацэнтр прадстаўляе...
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.20. Камера даследуе мінулае. «Сола трубы».
21.15. Пятае кола.
22.00. Весткі.
22.20. Пятае кола. Працяг.

ДА ВЕДАМА ТЭЛЕГЛЕДАЧОЎ І РАДЫЁСЛУХАЧОЎ МІНСКА І МІНСКАЙ ВОБЛАСЦІ

У сувязі з планавым капітальным рамонтам перадаючай станцыі ў Калодзішчах перадачы па ўсіх тэлевізійных праграмах, а таксама па ультракароткахвалевых радыёстанцыях 22, 23, 24, 25, 26 чэрвеня будуць пачынацца пасля 14 гадзін.

23 чэрвеня — АЎТОРАК

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Танцуе Людміла Семяняка». Фільм-канцэрт.
9.35. «Рэпартаж ля краю бездані». Дак. фільм.
14.05. «Гонкі па вертыкалі». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
16.15. «Тагільскі букет». Кінанарыс.
16.30. Навіны.
16.35. Экран дзіцячага фільма. «Прыгоды Бураціна». 2-я серыя.
17.45. «Добры лес». Мультфільм.
18.00. Каралеўскае паляванне. Шоу-казіно.
19.00. Абласныя навіны (Віцебск).
19.10. Наш каментарый. «Жывём адным днём».
19.15. «Насустрач мінуламу». Успамінаюць жыхары вёскі Баршчоўка Хойніцкага раёна.
19.35. Чарнобыльскі вузел. Праблемы перасялення з забруджаных раёнаў. Перадача з Гомеля.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. «Гэты далёкі Блізкі Усход». Аб візіце ўрадавай дэлегацыі Рэспублікі Беларусь у Кувейт і Ізраіль.
22.15. «Давайце спадзявацца, што будзе дзяўчынка». Маст. фільм (Італія — Францыя).
0.05. НІКа.

I канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. Ранішняя гімнастыка.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
9.05. «Квакша». Мультфільм.
9.25. Дак. фільм. «Забытыя багі. Купала».
9.55. «У тумане». Маст. фільм.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.25. Свет грошай Адама Сміта.
14.00. Навіны.
14.20. «Спартыўныя куміры нашай маладосці». Леў Яшын.
14.50. «Навекі — 19». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.15. Дзіцячы музычны клуб.
17.00. Навіны.
17.25. Студыя «Палітыка» паказвае.
17.55. Дзённік I Міжнароднага юнацкага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
18.15. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
19.00. Тэма.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «400 хітрыкаў Віржыні». 1-я серыя.
21.40. Максіма.
22.10. Фермата.
22.30. «Пяць кольцаў».
23.00. Навіны.
23.25. «Каханне з першага погляду». Дзень першы.
0.05. «Навекі — 19». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. Вольны час. «Птушкі побач з намі».
9.10. Ключ да сусветнага рынку. Штат Масачусетс.
9.40. Футбол. Чэмпіянат Еўропы. Паўфінал.
11.45. Тэніс. Уімблдонскі турнір.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Там-там-навіны.
15.15. Студыя «Рост». «Хіт-дзённік». «Тон-лабірынт».
15.45. «У нябёсах мы лятаелі аднных».
16.15. Прастора плюс.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Каўказ-рэвю».
17.45. Ключ.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Палітаддзел.
18.45. «Суддзі». Аб Канстытуцыйным судзе Расіі.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.25. Крымінальныя паведамленні.
20.35. «Святое сяброўскае полымя...». Прысвячаецца Н. Эйдэльману.
22.00. Весткі.
22.20. Спартыўная карусель. Швецыя-92.
22.35. Дак. панарама. «Прыватны візіт».
23.00. Тэніс. Уімблдонскі турнір.

24 чэрвеня — СЕРАДА

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Партрэт, напісаны галасам». Фільм-канцэрт.
9.45. «Па дарогах «Слова пра паход Ігаравы». Дак. фільм.
14.05. «Гонкі па вертыкалі». Маст. фільм. 3-я серыя.
15.15. «Жостаўскі роспіс». Кінанарыс.
15.25. «Галасам маім...». Фільм-канцэрт.
16.30. Навіны.
16.35. Для школьнікаў. Дарожная азбука.
17.00. «Майстар». Фільм-канцэрт.
17.35. «Будзь маім сланом». Мультфільм.
17.50. Абласныя навіны (Гомель).
18.00. Футбол. Кубак Беларусі. Фінал. «Дынама» (Мінск) — «Днепр» (Магілёў).
19.50. Наш каментарый. «Шлях да прымірэння».
19.55. «Вы помніце, маэстра». Фільм-канцэрт.
20.25. Цэнтр занятасці насельніцтва інфармуе...
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. «Афіцэр з ружай». Маст. фільм з субцітрамі (Югаславія).
23.10. НІКа.
23.25. «Ноч на Івана Купалу». Старадаўні фальклорны абрад.

I канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. Ранішняя гімнастыка.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
9.50. Мультфільмы «Фантадром», «Фантадром-2», «Фантадром-3».
10.20. Дак. фільм «Дзеравеншчына».
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
13.55. Блакнот.
14.00. Навіны.
14.25. Сёння і тады.
14.55. «Задача з трыма невядомымі». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.00. Рок макс.
17.00. Навіны.
17.25. Студыя «Палітыка» паказвае...
18.00. «Багатыя таксама плачуць».
18.45. «Я быў шчаслівым чалавекам...». А. Д. Папоў.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Маст. фільм «400 хітрыкаў Віржыні». 2-я серыя.
21.30. «Партрэт на фоне». Ж. Жэлеў.
22.10. «Фермер-92». Міжнародны фестываль кантры- і фолк-музыкі.
23.00. Навіны.
23.25. «Каханне з першага погляду». Дзень другі.
0.05. Шмат музыкі.
0.55. «Задача з трыма невядомымі». Маст. фільм. 1-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. Вольны час. «Дамашні клуб».
11.45. «Санта-Барбара».
12.35. «Хто гаспадар?» Цюменскі рэпартаж.
13.00. Весткі.
15.00. Там-там-навіны.
15.15. Прадпрымальніцтва і традыцыі.
15.30. Ключ да сусветнага рынку.
16.05. «Дзіцячыя мары». Шматсерыйны фільм (Францыя). 7-я серыя.
16.25. «КамАЗ: дзень за днём».
16.40. Т. Ін. Ка.
16.55. «Далёкі Усход».
17.40. Версія.
17.55. Апазіцыя.
18.40. «Суддзі». Аб Канстытуцыйным судзе Расіі.
18.50. Экспацэнтр прадстаўляе...
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Тэлегульня «Лога».
20.00. «Сола». Я. Урбанскі і Д. Рытэнберг.
20.40. «Баль поўні». Канцэртная праграма.
21.35. Невядомая Расія. «Умацаваныя гарады».
22.00. Весткі.
22.30. На сесіі ВС Расіі.
23.00. Тэніс. Уімблдонскі турнір.

25 чэрвеня — ЧАЦВЕР

Беларускае тэлебачанне

8.45. «Афіцэр з ружай». Маст. фільм з субцітрамі (Югаславія).
14.05. «Пушча». Маст. фільм.
16.15. «Ветразь, вецер і мы». Кінанарыс.
16.30. Навіны.
16.35. «Кожны дзень свята». Дзіцячая музычная школа № 9 г. Мінска.
17.30. «Алі-Баба і сорак разбойнікаў». Мультфільм.
18.00. Хто праполе лён? Перадача з Магілёва.
18.20. Дак. фільм «Даліна нарзанаў».
18.40. Сустрэчы на міжнародным кангрэсе прамыслоўцаў і прадпрымальнікаў. Перадача 1-я.
19.00. Абласныя навіны (Гродна).
19.10. Зачытайце маё пісьмо...
19.15. Прафсаюзы: праблемы, каментарыі.
19.35. Роднае слова. Тэлечасопіс.
20.20. Тыдзень беларускага ўрада.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Латарэя ўдачы.
21.30. Студыя «Сэнс» у Ваўкавыскім раёне.
23.00. НІКа.
23.15. «Як зорка на небе ўначы...». Рамансы Л. Абеліёвіча на вершы Ф. Цютчава.

I канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. Ранішняя гімнастыка.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
9.50. Мультфільмы.
10.30. «Рыцары прыроды».
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.25. Гэта было... было...
14.40. «Задача з трыма невядомымі». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.45. «Кампазіцыя на тэму... Рыжык». Мультфільм.
15.55. Фільм — дзецям. «Гепард вяртаецца».
17.00. Навіны.
17.20. ...Да 16 і старэйшым.
18.00. Дзённік I Міжнароднага юнацкага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
18.20. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
19.05. Тэлескоп.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «SOS». Аб сітуацыі ў дзіцячых дамах.
21.05. Маст. фільм «400 хітрыкаў Віржыні». 3-я серыя.
22.00. Музыка ў эфіры. У перапынку (23.00) — Навіны.
0.20. Мультфільмы для дарослых «Эй, на тым беразе!», «Дробязь», «Чалавек і слова».
0.45. Дак. фільм «Нараджэнне тэатра Нарты».
1.15. «Задача з трыма невядомымі». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. Вольны час. «Увага: здымаю!»
11.50. «Санта-Барбара». Маст. фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Там-там-навіны.
15.15. Тэрмінал.
15.45. У свеце жывёл.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Бізнес і палітыка.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Студыя «Нотабене».
18.45. «Суддзі». Аб Канстытуцыйным судзе Расіі.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. За рамкамі «Вестак».
19.45. Пятае кола.
20.30. «Хрона». У свеце аўта і мотаспорту.
21.00. Пятае кола. Працяг.
22.00. Весткі.
22.20. Экран крымінальных паведамленняў.
22.30. На сесіі ВС Расіі.
23.00. Тэніс. Уімблдонскі турнір.

26 чэрвеня — ПЯТНІЦА

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Дзяўчына без адрасу». Маст. фільм.
14.10. «Дадатковы прыбывае на другі пуць». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
16.30. Навіны.
16.35. «Капрызка», «Дом для Кузькі», «Верашок». Мультфільмы.
17.35. Іграе «Вясёлка». Выступае фальклорны аркестр народных інструментаў СШ № 190 г. Мінска.
18.00. «Жывая дрэва душа», «Мантыльскі высакагор'я». Дак. фільмы.
18.40. Сустрэчы на міжнародным кангрэсе прамыслоўцаў і прадпрымальнікаў. Перадача 2-я.
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. Метраном. Музычна-публіцыстычная праграма. Прамая лінія.
20.30. «Чаплі мяняюць прапіску». Дак. фільм.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. «Дзяўчына без адрасу». Маст. фільм.
22.50. На шляху да Барселоны. Алена Хлопцава. Акадэмічнае веславанне.
23.05. НІКа.
23.20. II Рэспубліканскі тэлеконкурс маладых выканаўцаў папулярнай беларускай песні. Другі тур.

I канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. Ранішняя гімнастыка.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
9.05. Лімпапо.
9.35. Мультфільмы «Прыгоды Дамавяняці», «Вяртанне Дамавяняці».
10.05. «Адраджэнне музыкі».
10.35. «На скрыжаваннях зямных і касмічных трас».
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
13.15. Брыдж.
13.40. Бізнес-клас.
14.00. Навіны.
14.20. Спявае «Гама».
14.35. «Святло маяка». Маст. фільм.
15.40. Мультфільмы «Крот у заапарку», «Крот і зялёная зорка», «Крот і транзістар».
16.05. Юніёр-банк.
17.00. Навіны.
17.25. Чалавек і закон.
17.55. Фільм для дзяцей «Эміль з Ленебергі» (Швецыя). 11-я серыя.
18.20. ТБ «Нява». «Хто з намі?»
18.40. Вячэрні альбом.
19.00. Дак. фільм «Чэмпіён нумар адзін».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «Рэпартаж ні пра што».
20.50. ВіД прадстаўляе: «Поле цудаў», «Адпачывай», «Хіт-канвеер». У перапынку (23.00) — Навіны.
0.35. «Ранішняя зорка» ў начным эфіры.
1.35. «Святло маяка». Маст. фільм.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. Вольны час. «ТБ-атэлье».
11.45. Момант ісціны. На пытанні А. Караўлава адказвае Мітрапаліт Валакаламскі і Юр'еўскі Піцірым.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Там-там-навіны.
15.15. Першы тайм.
16.00. Прастора плюс.
16.30. Сігнал.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Паралельныя сусветы.
17.45. «КамАЗ: дзень за днём». Перадача 3-я.
18.00. Так і жывём.
18.45. «Суддзі». Аб Канстытуцыйным судзе Расіі.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Залатая шпора.
20.00. Рэтра «Аркадзь Райкін і іншыя...»
20.25. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
21.00. Футбол. Чэмпіянат Еўропы. Фінал. У перапынку — Рэклама; Весткі.

27 чэрвеня — СУБОТА

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «І зноў аперэта». Фільм-канцэрт.
9.25. Вучымся бізнесу.
10.00. Паказвае Віцебск. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Гамбіт. Тэлевізійны шахматны клуб.
11.45. «Я хачу вам расказаць...» Тэленарыс.
12.20. 20 мінут рэдактара.
12.40. «Будзьце здаровыя!» Прымае ўдзел астролаг П. Глоба.
13.30. Для дзяцей. «Суперкніга». Мультфільм. 7-я серыя.
14.05. ПІК.
14.55. Клуб вясёлых і знаходлівых. Фінал Рэспубліканскага турніру.
16.55. «Слон і пеначка», «Я малюю чырвоны лес». Мультфільмы.
17.20. Музычная праграма з удзелам салістаў ДАВТа Беларусі.
18.15. Інтэрв'ю на зададзеную тэму. Хто абароніць спажыўца? Прымае ўдзел старшыня Мінскага гарадскога таварыства спажыўцоў В. Б. Ліеў. Прамая лінія.
19.00. II Рэспубліканскі тэлеконкурс маладых выканаўцаў папулярнай беларускай песні. Гала-канцэрт пераможцаў.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. «Сінема» прадстаўляе: маст. фільм «Ступені шлюбнага жыцця» (Францыя).
23.00. НІКа.
23.15. Іграе джаз-квартэт «Рэтра» з удзелам Вольгі Пірагс (Рыга).

I канал. Астанкіна

6.30. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.30. Футбол. Чэмпіянат Еўропы. Фінал.
9.00. Радыё «Труба».
9.30. Цэнтр.
10.10. Бумеранг.
10.40. Музычны кіёск.
11.10. Экалагічная хроніка.
11.25. У свеце матораў.
11.50. Інстытут чалавека.
12.30. Дак. фільм «Немцы ў другой сусветнай вайне» (Германія). Фільм 3-ці «Вайна на Усходзе».
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.20. «Увага: дзесяты маладзёжны!»
14.40. «Вясёлае чараўніцтва». Маст. фільм.
15.55. Дзённік I Міжнароднага юнацкага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
16.15. Чырвоны квадрат.
16.55. Песні, народжаныя на зямлі Афганістана.
17.55. Мультфільм «Пчала Мая».
18.20. Маст. фільм «Сямейнае жыццё» (Польшча).
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Што? Дзе? Калі?
21.50. Тэатральныя сустрэчы.
22.50. «Еўропа плюс». У перапынку (23.00) — Навіны.
0.05. «Дзяўчаты-прыгажуні, або Дарога ў Бангкок». Рэгіянальны конкурс на званне «Міс Сусвет».
0.45. Валейбол. Першынства сусветнай лігі.
1.45. «Венскі экспрэс». Маст. фільм (Венгрыя).

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. «Рок чыстай вады».
7.40. «Не хлебам адзіным».
8.05. Лёгкая атлетыка. «Брацілаўскія старты».
8.35. Надзвычайная сітуацыя.
9.20. Эскулап.
9.30. Ачаг.
10.00. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
12.00. Тэніс. Уімблдонскі турнір.
13.00. Весткі.
13.20. «Трэба помніць». Дабрачынны канцэрт.
14.50. Мульці-пульці. «Бо-бо». «Твар».
15.05. Дзелавая жанчына.
15.35. Пілігрым.
16.30. Насустрач фестывалю мастацтваў «Красная плошча запрашае...»
17.00. Кантрасты.
17.40. Парламенцкі веснік.
17.55. Кабарэ «Бязглуздзіца».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Прахіндзіяда, або Бег на месцы». Маст. фільм.
21.00. Крымінальны канал. «Зусім сакрэтна».
22.00. Весткі.
22.20. Праграма «А».

28 чэрвеня — НЯДЗЕЛЯ

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «А таксама цырк». Фільм-канцэрт.
9.30. «На цёплай зямлі». Кінанарыс.
9.40. «Паехаў поезд у Бульзібар». Маст. фільм.
10.45. «Па нашай вуліцы з аркестрам». Дзіцячая музычная школа № 14 г. Мінска.
11.25. «Суперкніга». 8-я серыя.
12.00. «Азірніся, пакідаючы спорт». Раіса Смяхнова. Марафон.
12.30. Час пісьма.
13.00. НІКа
13.45. «Не жадай зла, злом абернецца». Прадстаўляе тэлебачанне Карэліі.
14.30. Вас выклікае Спартландыя.
15.50. «Галка». Маст. фільм (Югаславія — Вялікабрытанія).
17.15. Існасць. Духоўна-рэлігійная праграма.
18.10. Сустрэча для вас. Наш госць — начальнік Акадэміі міліцыі МУС Беларусь генерал-маёр У. М. Савічаў.
19.10. Абрад «Купалле» ў Докшыцкім раёне.
20.00. Панарама.
20.25. «Памяці Купалы». Тэленарыс.
20.40. Калыханка.
21.00. «Каскад». Кантакт. Інфармацыя. Рэклама.
21.10. «Сінема» прадстаўляе: маст. фільм «Стыка» (Іспанія).
22.40. Каралеўскае паляванне. Шоу-казіно.

I канал. Астанкіна

6.00. Гадзіна сілы духу.
7.00. Рытмічная гімнастыка.
7.30. Тыраж «Спортлато».
7.40. Сустрэча з гарманістам М. Максімавым і ўдзельнікамі ансамбля «Уральская вячора».
8.10. Раным-рана.
8.50. Магчыма ўсё.
9.20. Новыя імёны.
10.10. Пад знакам «пі».
11.00. «Вясёлка», «Кантэле ўначы» (Фінляндыя).
11.40. «Хіт-топ-шоў 50×50». «КТБ-І» і канал «Франс Інтэрнасіяналь» прадстаўляюць.
13.00. Дак. фільм з серыяла «Запаведнікі дзікай прыроды». Фільм 5-ы.
13.30. Маст. фільм «Марк і Сафі» (Францыя). Фільм 5-ы.
14.00. Навіны.
14.20. Дыялог у прамым эфіры.
15.00. Клуб падарожнікаў.
15.50. «Шмат галасоў — адзін свет» «Шэлі Хігінз» (Ямайка).
16.00. Панарама.
16.40. Тэлелоцыя.
16.55. Уолт Дысней прадстаўляе...
17.45. Навіны.
18.05. «Аперэта, аперэта...»
19.00. Маст. фільм «Рыцарскі замак».
21.00. Вынікі.
21.45. Спартыўны уік-энд.
22.00. «Цяпер». Рэлігійная праграма.
23.00. Навіны.
23.25. «Парадыз-кактэйль».
0.35. Валейбол. Першынства сусветнай лігі.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. «Ціхае лета ў Самары».
8.05. Тэлефільм.
8.35. Паралелі. «Карціна свету».
9.05. «Калі мы разам — мы непераможныя». Вядучы — В. Бякетаў.
9.35. Тэлекрасворд.
10.05. «Суперкніга». 18-я серыя.
10.30. Аты-баты...
11.00. «Ісціна — лепшы сябар». Тэлеконкурс юрыстаў.
12.00. Тэатр паэзіі. «Гук сусветаў». В. Хлебнікаў.
13.00. Весткі.
13.20. «Зоркі з заўтра...» Пра I Міжнародны конкурс імя Шапэна ў Маскве.
14.20. Тэніс. Уімблдонскі турнір.
15.15. Мульці-пульці. «Чароўны бальзам».
15.25. Майстры. Ія Савіна
16.05. Тэлеасамблея.
17.00. Чэмпіянат свету па баскетболу сярод прафесіяналаў НБА.
18.00. Момант ісціны. На пытанні А. Караўлава адказвае народны артыст Расіі Алег Яфрэмаў.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Джэнтльмен-шоў.
20.00. Свет спорту вачамі фірмы «Жылет».
20.30. «Жыў-быў доктар». Маст. фільм.
22.00. Весткі.
22.20. Спартыўная карусель.
22.30. Рок-кафэ.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

20 чэрвеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.55. **Выпускны экзамен па фізіцы за курс сярэдняй школы.**
9.00. «Вітражных спраў майстар». Музычны фільм.
10.00. Паказвае Брэст. «Зямля і людзі».
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. «СЭР». Мастацкі фільм.
12.30. Для дзяцей. «Суперкніга».
13.05. 20 мінут рэдактара.
13.25. Дзівосны свет.
14.00. Інстытут радыёматэрыялаў.
14.05. Дзіцячая тэлефілармонія.
14.45. «Збіральнік цудаў». Тэленарыс пра калекцыянера М. І. Рылко са Слоніма.
15.20. «Табар ідзе ў неба». Мастацкі фільм.
16.55. «Пойдзем за сіняй птушкай...» Выпускны курс тэатральнага факультэта Беларускай акадэміі мастацтваў.
17.55. Творчыя сустрэчы. Паэт Сяргей Панізнік.
18.55. Працістаянне. Маральна-прававая праграма.
19.55. «Вясна свяшчэнная». Спектакль ДАВТа Беларусі.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Гандзі» (Англія). 1-я серыя.
22.55. НІКа.
23.10. Футбол. КІМ (Віцебск) — «Тарпеда» (Мінск).

I канал. Астанкіна

8.15. «Музычныя інструменты і іх гісторыя» (Германія). 3-я серыя «Арфа».
8.45. «Як дабіцца поспеху».
9.00. «Радыё «Труба». Забаўляльная праграма.
9.30. Цэнтр.
10.10. Гэта вы можаце.
10.50. Медыцына для цябе.
11.30. Даходнае месца.
12.20. «Пеўнічак». Мультфільм.
12.30. «Немцы ў другой сусветнай вайне» (Германія). Фільм 2-гі «Вайна на Захадзе».
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. «Пані ўдача».
15.20. У свеце жывёл.
16.20. «Чырвоны квадрат».
17.00. «Гульджахан». Мультфільм.
17.10. І. А. Ганчароў. «Звычайная гісторыя». Фільм-спектакль.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Што? Дзе? Калі?»
21.40. Мастацкі фільм «Лятаючая сцюардэса» з крымінальнага серыялу «Паляўнічыя за шэдэўрамі» (Італія).
22.40. Вячэрні альбом.
23.00. Навіны.
23.20. «Зорка па імені Сонца». Канцэрт, прысвечаны 30-годдзю з дня нараджэння В. Цоя.
1.40. «Жыгало і Жыгалета». Мастацкі фільм.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Крыніцы. «Пра Мышкін з любоўю».
8.00. Баскетбольны агляд НБА.
8.30. Праграма «03».
9.00. Рускае відэа. «Выбар зроблены».
9.30. «Паўлаўскія паляванні». Дак. фільм.
10.00. «Плюс адзінаццаць».
11.15. «Як жыць будзем?»
12.00. «Маналог пра тэлебачанне». (Пісьменнік-сатырык Леў Наважонаў).
12.30. «Бурда модэн» прапануе...
13.00. Весткі.
13.20. «Ляўша». Мастацкі фільм.
14.45. Побач з Брадвеем.
15.30. «Месца пражывання». (Піяніст Мікалай Пятроў).
16.25. Пілігрым.
17.10. Складчына.
17.45. Экспацэнтр прадстаўляе.
17.55. Парламенцкі веснік.
18.10. «Маналогі Сяргея Юрскага». Частка 2-я.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Музыка ў стылі «пепсі».
20.30. «Ля самага сіняга мора». Мастацкі фільм.
22.00. Весткі.
22.20. На сесіі ВС Расіі.
22.50. Маскі-шоу.
23.20. «Не падайце духам, паручык Галіцын...»

НАДВОР'Е

19 чэрвеня

Сёння ўдзень на большай частцы тэрыторыі рэспублікі пройдуць дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература паветра ў Віцебску, Гродна — 22—24, Брэсце—Мінску — 23—25, Магілёве — 25—27, Гомелі — 27—29 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак захаваецца цёплае, месцамі з навальнічнымі дажджамі надвор'е.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь,
калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850.
Зак. № 122.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

СМАЧНА ЕСЦІ!

Рэцэпты здаровай кухні

У многіх карыстаюцца вялікай папулярнасцю рэцэпты Цэнтра здаровага харчавання. Чым жа прывабліваюць кулінарныя парады цэнтра! Па-першае, яны поўнасцю адпавядаюць парадам і рэкамендацыям спецыялістаў па рацыянальнаму харчаванню. Па-другое, прапануемыя прадукты расліннага паходжання параўнальна танныя. Ну і, па-трэцяе, прыгатаванне страў займае ўсяго некалькі хвілін, што, канешне, падабаецца любой гаспадыні. Аб смакавых жа якасцях вы можаце меркаваць самі, паспрабаваўшы любую з іх.

Рагу з агародніны

Састаў прадуктаў: бульба, морква, цыбуля рэпчатая. Можна іншую агародніну (рэпа, кабачок, баклажан).

Агародніну нарэзаць кавалачкамі, цыбулю — кольцамі. Пакласці ўсё ў эмаліраваную пасуду слаямі. Заліць салёным кіпнем. Закрыць накрыўкай, давесці да кіпення, кіпяціць 5 хвілін. Затым зняць з агню, вытрымаць закрытым 15 хвілін. Перад ужываннем дадаць алею.

Поліўка з просам з агароднінай

Састаў прадуктаў: проса, капуста, рэпа, морква, кабачок.

Проса перабраць, памыць. Капусту, рэпу, моркву нашынкаваць. У каструлю пакласці агародніну, засыпаць яе адной-дзвюма жменямі круп, заліць падсоленым кіпнем. Варыць 5 хвілін, дадаць 20 г масла і вытрымліваць, зняўшы з агню, 15 хвілін.

«Дубінушка»

Састаў прадуктаў: любая агародніна (морква, капуста, цыбуля, рэпа, буракі), любыя крупы або крупяная сумесь.

На дно каструлі пакласці слой нацёртых буракоў (прыкладна 4 см), на яго слой круп, затым слой морквы, зноў слой круп і г. д., апошні — слой з агародніны. Заліць падсоленым кіпнем да верхняга слоя агародніны, паставіць на агонь, давесці да кіпення. Варыць 5—7 хвілін. Зняць з агню і вытрымліваць чвэрць гадзіны. Перад падачай на стол дадаць масла.

Універсальная запраўка

1 частка смятаны, 1 частка кефіру (кіслага малака, смятанкі), 1 частка негустога (дыетычнага) тварагу, 1/2 часткі маянэзу (або 1 чайная лыжка таматнай пасты ці соусу). Усе кампаненты перамяшаць. Захоўваць у халадзільніку не больш 48 гадзін. Запраўляць салаты, супы, поліўкі.

Салата з белакачаннай капусты з буракамі

Ачышчаную сырую агародніну нашынкаваць, перамяшаць, пакласці на блюда, заправіць алеем або універсальнай запраўкай. Капусту не рэкамендуецца цісьнуць, перацірань з соллю, бо разбураецца раслінная клятчатка, страчваюцца вітаміны.

Салата агароднінная з сырам

Састаў прадуктаў: морква — 3 часткі, сыр — 1 частка, часнок — 1 зубок.

Прадукты нацерці і змяшаць, заправіць маянэзам або універсальнай запраўкай.

Салата «Пікантная»

Капуста белакачанная, агурок свежы, сок лімона, мякаць апельсіна, хрэн гатовы. Усё нарэзаць, перамяшаць, заправіць маянэзам або смятанай.

Салата «Асарці»

Капуста — 2 часткі, буракі — 1 частка, морква — 1 частка, яблыкі — 1/2 часткі, часнок — 2 зубкі, можна хрэн гатовы.

Агародніну нарэзаць, перамяшаць, заправіць універсальнай запраўкай або маянэзам.

Салата «Ласунак»

Морква — 2 часткі, разынкі або чарнасліў без костачак, яблык. Нарэзаць, перамяшаць, не запраўляць. Падаваць на снеданне.

Мяса з агароднінай

1 частка дробна нарэзанага мяса, 8 частак любой агародніны, дробна нарэзанай або нацёртай (цыбуля, рэпа, капуста, кабачок). Усё перамяшаць. Заліць падсоленым кіпнем, пакласці травы. Кіпяціць 10 хвілін. Настойваць 30 хвілін.

Рыбныя фрыкадэлькі

Любая рыба, морква, буракі, цыбуля, рэпа, зяленіва, яйкі або манка для сувязі. Рыбу прапусціць праз мясарубку з морквай і рэпчатай цыбуляй, дадаць соль па смаку, яйкі або манку, зрабіць фрыкадэлькі.

На дно каструлі пакласці моркву і цыбулю, нарэзаныя кружочкамі, затым слой рыбных фрыкадэлек, перакласці слоем буракоў з цыбуляй, нарэзаных кружочкамі. Заліць кіпнем. Варыць 10 хвілін. Перад падачай вытрымліваць 20—30 хвілін пад закрытай накрыўкай.

Боршч

Састаў прадуктаў: капуста, буракі, морква, бульба або крупы (проса), цыбуля рэпчатая або зялёная, таматы, часнок, прыправы, зяленіва.

Агародніну пачысціць, нацерці або дробна нарэзаць. У каструлю пакласці капусту, моркву, бульбу або палавіну чайнай лыжкі проса, буракі. Заліць падсоленым кіпнем. Варыць 5 хвілін. Затым дадаць таматы, нарэзаныя часнок, цыбулю (дробна), зяленіва. Дадаць прыправы. Закіпяціць, дадаць масла або смятану, накрыць. Вытрымліваць 15—20 хвілін.

Мезенец

Гэта палец самавыяўлення, разумовага і фізічнага. Ён характарызуе адносіны да навукі, гандлю, прамысловасці, спрытнасць у арганізацыйных справах. прамоўніцкія здольнасці, сумленнасць, прафесіянальную і камерцыйную дзейнасць.

Гэты палец нармальны па даўжыні, калі ён даходзіць да сярэдзіны ногцевай фалангі безыменнага пальца. У гэтым выпадку самавыяўленне адэкватнае, чалавек хутка мысліць і дзейнічае.

Калі палец даўжэйшы, гэта ўказвае на жывы розум з рознымі цікавымі спосабамі самавыяўлення.

Фаланга з пазногцем даўжэйшая за астатнія дзве ў добрых пісьменнікаў і расказчыкаў.

Кароткі мезенец з'яўляецца перашкодай у жыцці, асабліва цяжка такім людзям у сямейным жыцці.

Кароткі мезенец (не дасягае згібу паміж сярэднім і верхнім суставамі безыменнага пальца) — чалавек несамастойны ў справах, думках, жыве па чужой указцы, не праяўляе ініцыятывы.

Чым даўжэйшы мезенец, тым мацнейшы і больш рухомы, самастойны і незалежны чалавек, тым больш ён адораны прыродай. Калі чалавек можа рухаць мезенцам асобна ад іншых пальцаў — гэта паказчык незалежнасці меркаванняў, наяўнасці ўнутранай свабоды.

Мезенец слабы — слабае здароўе.

Пагорачак размешчаны пад мезенцам гаворыць пра здольнасць чалавека да зносін з іншымі: добра развіты пагорачак сведчыць аб практычнасці, актыўнасці; гэты чалавек можа мець поспех у прамысловасці і камерцыйнай дзейнасці, асабліва калі яны звязаны з падарожжамі.

Недаразвіты пагорачак належыць непрактычнаму, бесталковаму чалавеку.

Занадта развіты бывае ў жулікаў, якія любяць лёгкае жыццё і лёгкія грошы.

Калі пагорак змешчаны да безыменнага пальца, дык чалавек мае практычны інтарэс і здольнасці ў галіне антычнага мастацтва.

(З газеты «24 часа»).

ПАРАДЫ З УСМЕШКАЙ

Адносіны «на водах»

Такія парады ў канцы мінулага стагоддзя давала кніга «ЖЫЦЦЁ Ў СВЕЦЕ, ДОМА, ПРЫ ДВАРЫ», што выдавалася пад рубрыкай «БІБЛІЯТЭКА ПРАКТЫЧНЫХ ЗВЕСТАК». Можа некаму яны здадуцца смешнымі, несучаснымі, а можа хто ўсё ж і знойдзе тут нешта карыснае. Сезон адпачынкаў у разгары...

Жыццё «на водах», магчыма, больш спрыяе збліжэнню, што ўяўляе пэўную небяспеку і патрабуе большай асцярожнасці з боку бацькоў; знаёмства ў гатэлях і ў казіно завязваецца вельмі лёгка і часта прыводзіць да сумных вынікаў.

Баяцца трэба неасцярожных знаёмстваў не толькі з мужчынамі, але і з жанчынамі; тут нярэдка падпільноўваюць пасткі, якія немагчыма прадбачыць. Мяркуючы па нашых знаёмых, свет робіць заключэнні аб нас, якія бываюць часта несправядлівыя і дзіўныя. У сябе дома лёгка ўтаіць якое-небудзь знаёмства ці паступова перапыніць яго; «на водах» рэпутацыя страчваецца іншы раз паміма волі ў выніку жадання быць добрай і ветлівай. Пры гэтым часта сустракаешся з даволі надакучлівымі асобамі, якім вы патрэбны як шырма ці заслона і якія пры выпадку спяшаюцца пахваліцца сваёй дружбай з вамі, фамільярна паціскаючы вам руку і звяртаючыся да вас як да старога сябра, але заўсёды менавіта тады, калі для іх гэта выгадна, а для вас—наадварот. Калі вы нясмелыя і добрыя, вы адчуваеце сябе няёмка пры такім нахабстве, калі вы рашучыя і сваімі халоднымі адносінамі выкажаце незадаволенасць падобнай надакучлівасцю, вы набудзеце сабе смяротнага ворага.

Будзем заўсёды памятаць, што ў нашым прыватным жыцці мы павінны трымаць сябе так, быццам мы нарадзіліся ў прысутнасці Бога і свету, а ў грамадскім жыцці гэтага правіла трэба прытрымлівацца яшчэ больш строга. Ухіляючыся ад яго, мы ствараем сабе ворагаў, якія могуць жорстка нашкодзіць. Таму, дзеля саміх сябе і нашых блізкіх, будзем асцерагацца знаёмстваў з вуліцы, пра якія мы не маглі сабраць звестак. Па магчымасці будзем аддаляць нашых дачок ад атэляў і казіно; яны могуць наведваць падобныя месцы толькі пры якіх-небудзь святах, і абавязкова ў суправаджэнні сваякоў. Магчыма, гэтыя радкі выклікаюць абурэнне нашых маладых чытачак. Але яны могуць быць зусім упэўнены, што тое, чаго яны чакаюць ад падобных наведванняў і на што тайна спадзяюцца,—а менавіта замужжа,—будзе дасягнута імі намнога хутчэй пры сціплым укладзе жыцця.

Многія лічаць знаёмствы «на водах» толькі часовымі і неабавязковымі пасля вяртання ў горад, у выніку чаго часта не прызнаюць тых асоб, з якімі кожны дзень гутарылі ўлетку.